

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 6 października 2025 r.

Poz. 5670

UCHWAŁA NR XXI/158/2025 RADY MIEJSKIEJ W KĘTACH

z dnia 24 września 2025 roku

w sprawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) w związku z art. 87 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), po uzyskaniu pozytywnej opinii Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Rada Miejska w Kętach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025–2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Kęty.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Kętach

mgr Iwona Piwowska-Zaręba

Załącznik do uchwały Nr XXI/158/2025
Rady Miejskiej w Kętach
z dnia 24 września 2025 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY NA LATA 2025-2028

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
1.1. Przedmiot opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028	4
1.2. Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028	5
2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY	6
3. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE	7
3.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 2009.114.946)	7
3.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292)	8
3.3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1942 ze zm.)	16
3.4. Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1940 ze zm.)	16
3.5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1881 ze zm.)	16
3.6. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1940 ze zm.)	18
3.7. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1881 ze zm.)	18
3.8. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1662)	19
3.9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1940 ze zm.)	20
3.10. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 385)	20
3.11. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393)	21
3.12. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 398 ze zm.)	21
4. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	22
4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	22
4.1.1. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026.	22
4.1.2. „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030” ...	23
4.1.3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)	24
4.1.4. Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR)	25

4.1.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.....	26
4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.	26
4.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2022-2025.	26
4.2.2. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	27
4.2.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.....	28
4.2.4. Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025	31
4.2.5 Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030.....	32
4.2.6. Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Oświęcimskiego na lata 2025-2028	32
5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	33
5.1. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy.	33
5.1.1.Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030.....	33
5.1.2. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kęty – aktualizacja Na lata 2016-2026.....	34
5.1.3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kęty.	34
5.1.4. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kęty.	39
5.2. Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego Gminy Kęty...	44
5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony	47
5.4. Zabytki w Gminnej Ewidencji Zabytków	57
6. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	61
6.1. Priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty 2025-2028.....	61
6.2. Kierunki działań i zadania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty 2025-2028.....	61
7. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	66
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY NA LATA 2025-2028	67
Załącznik nr 1 - Gminna Ewidencja Zabytków Lista Zabytków Nieruchomych Gminy Kęty	69

1. WSTĘP

Gmina Kęty leży na historycznym pograniczu śląsko-małopolskim w Kolinie Oświęcimskiej w dolinie rzeki Soły w zachodnim krańcu województwa małopolskiego. Administracyjnie należy do powiatu oświęcimskiego w województwie małopolskim. Kęty to miasto o charakterze usługowo-przemysłowym. W skład Gminy Kęty wchodzi: miasto Kęty wraz z sołectwami: Bielany, Bulowice, Łęki, Malec, Nowa Wieś oraz Witkowice. Miasto Kęty podzielone jest na dzielnice: Stare Miasto, Nowe Miasto, Kęty Podlesie. Na koniec 2024 r. miasto Kęty liczyło 17 031 mieszkańców, natomiast Gmina Kęty – 32 612 mieszkańców. Miejscowości, które wchodziły w skład gminy powstały w okresie średniowiecza. Miasto Kęty posiada prawa miejskie od roku 1277. Oznacza to, że jest jednym z najstarszych miast Małopolski.

Rys. Podział gminy Kęty na miasto i sołectwa.

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY NA LATA 2025-2028

Przedmiotem opracowania niniejszego dokumentu jest dziedzictwo kulturowe Gminy Kęty. Dziedzictwo to stanowi ważny element krajobrazu kulturowego, na który składają się zarówno zabytki materialne, dziedzictwo niematerialne, a także krajobraz przyrodniczy. Pod pojęciem **dziedzictwo kultu-**

rowe rozumiemy zasób obiektów nieruchomych i ruchomych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, uznawany za godny ochrony prawnej, sprawowanej w interesie społeczeństwa. To zasób, który wymaga przekazania następnym pokoleniom z uwagi na swe wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne, mające znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawd i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej. W ramach tak szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego szczególną rolę odgrywają obiekty zabytkowe, jako materialne świadectwa przeszłości. Ich ochrona, jest jednym z zasadniczych sposobów dbałości o dziedzictwo i troski o przekazanie spuścizny wieków kolejnym pokoleniom. Dziedzictwo obrazuje dokonania ludzi w przeszłości, stanowiąc część kształtowania przyjaznego otoczenia człowieka. Jego zachowanie jest niezbędne do budowy tożsamości, jak i uwrażliwiania społeczeństwa na kwestie związane z upływem czasu oraz zmianami cywilizacyjnymi ludzkości. Odpowiednio pielęgnowane i chronione dziedzictwo jest jednym z wyznaczników mówiących o atrakcyjności gminy, a zadbane zabytki wpływają na wyróżnianie się gminy i jej indywidualizm.

Programy opieki nad zabytkami służyć mogą rozwojowi gminy poprzez określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajo-brazu kulturowego oraz wykorzystania ich potencjału dla potrzeb społecznych, gospodarczych czy edukacyjnych.

Jednym z najważniejszych celów jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego Gminy Kęty poprzez określenie uwarunkowań oraz rozwiązań temu służących, co w istotny sposób może przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

W związku z tym w niniejszy Program Opieki nad Zabytkami na lata 2025-2028 opracowano w oparciu o odpowiednie przepisy, akty prawa ustanawiające i regulujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

1.2. CEL OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY NA LATA 2025-2028

Gminny Program Opieki nad Zabytkami stanowi ważny element polityki samorządu. Głównym jego celem jest świadome i zamierzone planowanie przemyślanej działalności związanej z eksponowaniem, zachowaniem oraz upowszechnianiem i promocją dziedzictwa Gminy Kęty. Określone w Programie kierunki działań mają wytyczać główne, długofalowe założenia w zakresie postępowania z zasobami dziedzictwa kulturowego Gminy Kęty. Wyznaczenie rozwiązań organizacyjnych i finansowych oraz edukacyjnych podejmowanych przez Gminę Kęty ma doprowadzić do osiągnięcia przyjętych celów długofalowych, jakimi są:

1. promowanie i propagowanie dorobku kultury materialnej i niematerialnej,
2. zacieśniania więzi społecznych, budowanych na wspólnej tożsamości,
3. podwyższenie atrakcyjności Gminy Kęty.

Wszystko to ma przyczynić się do rozwoju gminy za pomocą wykorzystania walorów krajobrazu kulturowego poprzez renowację, rewitalizację, remonty zabytków i ich wykorzystanie na potrzeby społeczne, gospodarcze i edukacyjne. By osiągnąć określony cel potrzebne jest współdziałanie i zaangażowanie instytucji państwowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz prywatnych właścicieli zabytków. Gminny Program Opieki nad Zabytkami opracowywany jest w cyklach 4 letnich, a z jego realizacji **wójt** (burmistrz, **prezydent miasta**) co 2 lata sporządza sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami należy do ustawowych obowiązków samorządu gminnego, nałożonych Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 87 t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292).

Art. 87.

1. *Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.*

Główne cele wykonania programu opieki nad zabytkami określone zostały w art. 87 ust. 2 ustawy:

2. *Programy, o których mowa w ust. 1, mają na celu, w szczególności:*
 - 1) *uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*
 - 2) *zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;*
 - 3) *wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;*
 - 4) *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*
 - 5) *określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;*
 - 6) *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

Sposób procedowania programów opieki nad zabytkami oraz obowiązek sporządzania sprawozdań wynikają z art. 87 ust. 3-6 ustawy:

3. *Wojewódzki, powiatowy i gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.*
4. *Programy, o których mowa w ust. 3, są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.*

5. *Z realizacji programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.*
6. *Sprawozdanie z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.*

3. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE

Obowiązujące uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami znajdują się w wielu aktach prawnych (stan prawny: 25.02.2025 r.).

3.1. KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z DNIA 2 KWIETNIA 1997 R. (DZ. U. 2009.114.946)

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U.2009.114.946) jest podstawowym aktem zawierającym przepisy prawa dotyczące dziedzictwa narodowego. W art. 5, art. 6 ust. i art. 86 stanowi, że ochrona zabytków jest konstytucyjnym obowiązkiem państwa i każdego obywatela.

Art. 5.

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Art. 6.

- 1) *Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju.*
- 2) *Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.*

W świetle art. 5 i 6 Konstytucji RP do podstawowych obowiązków państwa działającego za pośrednictwem swych organów należy ochrona dziedzictwa kultury, a w szczególności jego podstawowych materialnych składników, jakimi niewątpliwie są zabytki. Ochrona powinna być rozumiana jako ochrona dla przyszłych pokoleń, ale zabytki powinny być współcześnie wykorzystywane w taki sposób, aby nie stanowiło to dla nich zagrożenia i aby nie prowadziło do ich degradacji, uszkodzenia i zniszczenia.

Art. 86.

Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

W Konstytucji RP wyrażony został obowiązek stwarzania przez państwo jak najlepszych warunków równego dostępu do dóbr kultury, z poszanowaniem prawa własności.

Art. 73.

Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.

Przepisy artykułu tworzą katalog konstytucyjnych praw i wolności kulturalnych. W zestawieniu z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, pojawia się relacja pomiędzy obowiązkami państwa, które działając poprzez wyspecjalizowane organa (służby konserwatorskie), stwarza warunki do upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, a wolnością korzystania z tych dóbr. Wolność ta jest jednak ograniczona warunkami związanymi z ochroną i zachowaniem zabytków oraz prawami podmiotowymi (prawem własności) innych osób.

3. 2. USTAWA Z DNIA 23 LIPCA 2003 R. O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI (T. J. DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1292).

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) jest głównym aktem prawnym regulującym szczegółowo kwestie ochrony i opieki nad zabytkami.

Art. 1 wymienionej wyżej ustawy określa:

- przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad zabytkami,
- zasady tworzenia krajowego programu ochrony i opieki nad zabytkami,
- finansowania prac konserwatorskich, restauracyjnych i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

W art. 3 zawarto zbiór definicji podstawowych pojęć stosowanych dalej w ustawie, takich jak: zabytek, zabytek nieruchomy i ruchomy, zabytek archeologiczny, instytucje kultury, prace: konserwatorskie i restauratorskie, roboty budowlane, badania: konserwatorskie, architektoniczne i archeologiczne, historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny, historyczny zespół budowlany, krajobraz kulturowy oraz otoczenie zabytku.

W art. 4 i art. 5 ustawodawca wprowadził rozróżnienie na ochronę i opiekę nad zabytkami, precyzując na czym polega ochrona zabytków w działaniach podejmowanych przez organa administracji publicznej (art. 4) oraz na czym polega opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza (art. ten odnosi się także do gminy jako właściciela obiektów zabytkowych). W artykule 6 podkreślił, że ochronie i opiece podlegają zabytki bez względu na ich stan zachowania.

Art. 4. Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) *zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;*
- 2) *zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;*
- 3) *udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;*
- 4) *przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;*
- 5) *kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;*
- 6) *uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.*

Art. 5. *Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:*

- 1) *naukowego badania i dokumentowania zabytku;*
- 2) *prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;*
- 3) *zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;*
- 4) *korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;*
- 5) *popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.*

W art. 6 ustawodawca podał uszczegółowioną definicję zabytku z art. 3 oraz określił, że ochronie i opiece podlegają zabytki bez względu na ich stan zachowania.

Art. 6. *Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:*

- 1) *zabytki nieruchome będące, w szczególności:*
 - a) *krajobrazami kulturowymi,*
 - b) *układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,*
 - c) *działami architektury i budownictwa,*
 - d) *działami budownictwa obronnego,*
 - e) *obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,*
 - f) *cmentarzami,*
 - g) *parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,*
 - h) *miejskami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;*
- 2) *zabytki ruchome będące, w szczególności:*
 - a) *działami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,*

- b) *kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,*
 - c) *numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,*
 - d) *wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,*
 - e) *materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2393),*
 - f) *instrumentami muzycznymi,*
 - g) *wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,*
 - h) *przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.*
- 3) *zabytki archeologiczne będące, w szczególności:*
- a) *pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,*
 - b) *cmentarzyskami,*
 - c) *kurhanami,*
 - d) *reliktami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.*

Ochronie mogą podlegać także zabytki niematerialne - nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej (art. 6, ust 2 ustawy).

W art. 7 ustawy wymieniono formy i sposoby ochrony zabytków, którymi są:

- 1) *Wpis do rejestru zabytków;*
- a) *wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;*
- 2) *uznanie za pomnik historii;*
- 3) *utworzenie parku kulturowego;*
- 4) *ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.*

Jednostkom samorządu terytorialnego, powierzono troskę o zachowanie krajobrazów kulturowych. W art. 16 gminy uzyskały kompetencje wprowadzenia właściwej formy ochrony, czyli tworzenia parków kulturowych, jako przestrzeni o wartości kulturowej.

Art. 16.

1. *Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.*
- 1a. *Rada gminy ogłasza w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o podjęciu prac nad utworzeniem parku kulturowego, określając formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących projektu uchwały o utworzeniu parku kulturowego, nie krótszy jednak niż 21 dni od dnia ogłoszenia.*
2. *Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia, o których mowa w art. 17 ust. 1.*
3. *Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy.*
4. *W celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem.*
5. *Park kulturowy przekraczający granice gminy może być utworzony i zarządzany na podstawie zgodnych uchwał rad gmin (związku gmin), na terenie których ten park ma być utworzony.*
6. *Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.*

Na chronionym terenie parku kulturowego lub na jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia, zgodnie z art. 17.

Art. 17.

Na terenie parku kulturowego lub jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia dotyczące:

- 1) *prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej;*
- 2) *zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych;*
- 3) *umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;*
 - a) *zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury;*
- 4) *składowania lub magazynowania odpadów.*

W art. 18 i 19 wskazuje się na obowiązek uwzględniania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz zapisów zawartych w gminnych programach opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji strategii rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz bezwarunkowej ochronie w decyzjach o ustaleniu inwestycji celu publicznego, o warunkach zabudowy, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Art. 18.

1. *Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy określaniu ustaleń strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, strategii rozwoju ponadlokalnego, planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów odbudowy albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.*
2. *Określając ustalenia strategii, analiz, planów i studiów, o których mowa w ust. 1, w szczególności:*
 - 1) *uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;*
 - 2) *określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;*
 - 3) *ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.*

Art. 19.

1. *Określając ustalenia planu ogólnego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu odbudowy, uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych:*
 - 1) *objętych formami ochrony, o których mowa w art. 7, wraz z ich otoczeniem;*
 - 2) *ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków.*
 - 1a. *W decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego uwzględnia się w szczególności ochronę:*
 - 1) *zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;*
 - 2) *innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.*
 - 1b. *W uchwale określającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń uwzględnia się w szczególności:*
 - 1) *ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;*
 - 2) *ochronę zabytków nieruchomych, innych niż wymienione w pkt 1, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;*
 - 3) *wnioski i rekomendacje audytów krajobrazowych oraz plany ochrony parków krajobrazowych.*

2. *W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się przy określaniu ustaleń planów, o których mowa w ust. 1.*
3. *W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.*

W art. 20 wskazuje na konieczność uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków projektu i planu zagospodarowania przestrzennego.

Art.20. *Projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.*

W art. 21 i 22 ustawodawca wskazuje na rangę ewidencji zabytków jako źródła sporządzania gminnych programów opieki nad zabytkami. Ewidencje zabytków są podstawą działań ochronnych, niezależnie od rejestru zabytków, który kwalifikuje do ochrony prawnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ewidencja stanowi podstawę do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Podstawową rolę odgrywa w tym zakresie gminna ewidencja zabytków, do której prowadzenia zobowiązani są: burmistrzowie i wójtowie gmin.

Należy podkreślić, że włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków karty ewidencyjnej zabytku ruchomego może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku.

Art. 21. *Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.*

Art. 22.

1. *Generalny Konserwator Zabytków prowadzi krajową ewidencję zabytków w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkich ewidencjach zabytków.*
2. *Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.*
3. *Włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego niewpisanego do rejestru do wojewódzkiej ewidencji zabytków może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku.*
4. *Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.*
5. *W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:*
 - 1) *zabytki nieruchome wpisane do rejestru;*
 - 2) *inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;*
 - 3) *inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.*

6. *Właściwy dyrektor urzędu morskiego prowadzi ewidencję zabytków znajdujących się na polskich obszarach morskich w formie zbioru kart ewidencyjnych.*

7. *Ewidencje, o których mowa w ust. 1, 2, 4 i 6, mogą zawierać dane osobowe obejmujące:*

1) *imię, nazwisko i adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby właściciela lub użytkownika zabytku;*

2) *imię, nazwisko i podpis autora karty ewidencyjnej lub adresowej lub imię i nazwisko osoby, która wypełniła kartę ewidencyjną;*

3) *imię i nazwisko lub nazwę wykonawcy prac konserwatorskich, prac restauratorskich, badań konserwatorskich lub badań archeologicznych przy zabytku.*

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt. 3 wójt (burmistrz, prezydent miasta) przyjmuje zawiadomienie o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zgodnie z art. 32 ust. 2 przyjmujący zawiadomienie wójt (burmistrz, prezydent miasta) ma obowiązek niezwłocznie przekazać zawiadomienie (w terminie nie dłuższym niż 3 dni) właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

Nowelizacja w obrębie art. 33-36 ustawy wchodzi w życie z dniem 1.05.2025 r.

Art. 89 wskazuje na kompetencje Generalnego oraz Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, jako organów ochrony zabytków.

Art. 89. *Organami ochrony zabytków są;*

1. *Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;*
2. *Wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.*

Najważniejsze akty wykonawcze do ustawy

Ustawa z 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jest uzupełniona o wydane akty wykonawcze, jakimi są na gruncie prawa polskiego rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. 2021 poz. 81 ze zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 21 maja 2018 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona przechowywanego i przewożonego zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa (Dz.U. 2018 poz. 1134).
3. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę

Skarbow Dziejictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytu wpisany do rejestru zabytków (Dz.U. 2024 poz. 1462).

4. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 12 lipca 2017 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości i rozliczania dotacji celowej na wyposażenie w zabezpieczenia techniczne pomieszczenia, w którym będzie przechowywany zabytek wpisany na Listę Skarbow Dziejictwa (Dz.U. 2017 poz. 1384).
5. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Listy Skarbow Dziejictwa (Dz. U. 2017 poz. 928).
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury (Dz.U. 2015 poz. 1275).
7. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne (Dz.U. 2014 poz. 110).
8. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 56 ze zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz.U. 2011 nr 89 poz. 510).
10. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2019.1470).
11. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2004 nr 212 poz. 2153).
12. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki „Za opiekę nad zabytkami” (Dz. U. 2006.24.181 ze zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 maja 2004 r. w sprawie rzeczoznawców Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz. U. 2020.1901).
14. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich urzędów ochrony zabytków (Dz. U. 2004 nr 75 poz. 706 ze zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 650).
16. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczonego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. 2004 nr 30 poz. 259).
17. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziejictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2019 poz. 1470).

3.3. USTAWA Z DNIA 8 MARCA 1990 R. O SAMORZĄDZIE GMINNYM (T. J. DZ.U. Z 2024 R. POZ. 1942 ZE ZM.)

Ustawa o samorządzie gminnym jest kolejnym aktem prawa związanym z wykonywaniem zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków. Ustawa zalicza te zadania do ustawowym zadań własnych samorządu gminnego.

Art. 7 ust 1 pkt. 9 ustawy mówi, że *Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności do zadań własnych zaliczono sprawy: kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;*

3. 4. USTAWA Z 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM (T. J. DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1940 ZE ZM.)

Na mocy ustawy planowanie i zagospodarowanie przestrzenne musi uwzględnić wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, a zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 4. planowanie i zagospodarowanie przestrzenne musi uwzględniać wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

3. 5. USTAWA Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. PRAWO BUDOWLANE (T. J. DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1881 ZE ZM.)

W myśl art. 2 ust. 2 pkt. 3 przepisy tej ustawy nie naruszają przepisów odrębnych a w szczególności o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W art. 3 został zawarty słownik ze zbiorem definicji legalnych: m.in. obiektu budowlanego, budynku, budowli, obiektów małej architektury, tymczasowego obiektu budowlanego, budowie, robotach budowlanych, przebudowie, remoncie.

Według zapisów ustawy obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz projektowania i budowania obiektów budowlanych i związanych z nim urządzeń w sposób zapewniający ochronę obiektów wpisanych do rejestru oraz objętych ochroną konserwatorską.

W kwestii przepisów techniczno-budowlanych, ustawa wskazuje że, w przypadku pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków w odniesieniu do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków oraz innych obiektów budowlanych usytuowanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską, możliwe jest złożenie wniosku do właściwego ministra o zgodę na odstąpienie od przepisów techniczno-budowlanych.

W stosunku do prac budowlanych przy obiektach oraz obszarach niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, wymagane jest zgłoszenie do właściwego organu.

Zgodnie z zapisami artykułu 29 roboty budowlane przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków wymagają decyzji o pozwoleniu na budowę a obiekty na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymagają dokonania zgłoszenia, przy czym do wniosku o wydanie decyzji o pozwolenie na budowę oraz zgłoszenie należy dołączyć pozwolenie właściwego Wojewódzkiego konserwatora zabytków wydane na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Artykuł 39 dotyczy prowadzenia robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga on wydania decyzji o pozwoleniu na budowę uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych prac wydanego przez właściwego Wojewódzkiego konserwatora zabytków natomiast decyzja o pozwoleniu na rozbiórkę projektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydana po uzyskaniu decyzji generalnego konserwatora zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu obiektu z rejestru zabytków.

Obowiązek zgłoszenia właściwemu organowi wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu krat na obiektach wpisanych do rejestru zabytków. W odniesieniu do zamierzeń budowlanych, które w myśl ustawy wymagają jedynie zgłoszenia, właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować m.in. pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

W myśl art. 39 ust.1 wymagane jest uzyskanie pozwolenia wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków. Z kolei w ust. 2 artykułu 39 jest mowa o konieczności uzyskania decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków na uzyskanie pozwolenia na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków.

W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Wojewódzki konserwator jest obowiązany zająć stanowisko w sprawie wniosku o pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych we wniosku rozwiązań projektowych.

W przypadku gdy nieużytkowany lub niewykończony obiekt budowlany nie nadaje się do remontu, odbudowy lub wykończenia, to właściwy organ wydaje decyzję nakazującą właścicielowi lub zarządcy rozbiórkę tego obiektu i uporządkowanie terenu, określając przy tym terminy przystąpienia i zakończenia tych robót. Przepisu tego nie stosuje się do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków, przepisu tego nie stosuje się do obiektów budowlanych niewpisanych do rejestru zabytków a objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a decyzję właściwy organ wydaje po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

ków. Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany zająć stanowisko w terminie 30 dni, a niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się za uzgodnienie.

Art. 71 uprawnia właściwy organ do wniesienia sprzeciwu, jeżeli zamierzona zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części może spowodować pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

3.6. USTAWA Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY (T. J. DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1940 ZE ZM.)

Dla parku krajobrazowego sporządza się projekt planu ochrony, a zgodnie z tym artykułem ust. 6b projekt uchwały o przyjęciu planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zgodnie z art.23 - w kontekście ochrony krajobrazu, uchwała Sejmiku Województwa, na podstawie przedstawionych zapisów, ma na celu: wyznaczenie stref ochrony krajobrazu – w granicach krajobrazów priorytetowych zidentyfikowanych na podstawie audytu krajobrazowego. Strefy te mają na celu ochronę ważnych elementów krajobrazu, takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane o szczególnej lokalnej formie architektonicznej. Uchwała wskazuje także zakazy, które będą obowiązywać w każdej z tych stref, w celu zachowania walorów krajobrazowych; Określenie wykazu obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym – celem ochrony dziedzictwa kulturowego i historycznego w obszarze chronionego krajobrazu.

Projekt uchwały opracowuje zarząd województwa, co oznacza, że to on jest odpowiedzialny za przygotowanie propozycji, zapewniając jednocześnie udział społeczeństwa w postępowaniu. Projekt uchwały wymaga również uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i zaopiniowania przez właściwego Wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków. Przepis ten dotyczy także krzewów, drzew i krzewów owocowych na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków.

3.7. USTAWA Z DNIA 21 SIERPNIA 1997 R. O GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI (T. J. DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1881 ZE ZM.)

Celem publicznym w rozumieniu ustawy jest opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jest.

Zgodnie z art. 13 sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, jak również sprzedaż, zamiana, darowizna lub dzierżawa nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, będących cmentarzami ujętymi w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zgodnie z art. 29 jeżeli przedmiotem umowy o oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste jest nieruchomość wpisana do rejestru zabytków, przy określaniu sposobu korzystania z tej nieruchomości można nałożyć, w razie potrzeby, na nabywcę obowiązek odbudowy lub remontu położonych na niej zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w umowie.

W art. 45 określono, że w przypadku nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, w decyzji o ustanowieniu trwałego zarządu można nałożyć, w miarę potrzeby, na jednostkę organizacyjną obowiązek odbudowy lub remontu położonych na tej nieruchomości zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w decyzji.

Art 68. określa obniżenie ceny nieruchomości lub jej części wpisanych do rejestru zabytków obniża się na wniosek nabywcy o 50 %, a art. 73 opłaty z tytułu użytkowania wieczystego obniża się o 50 %, jeżeli nieruchomość gruntowa została wpisana do rejestru zabytków. Przy czym właściwy organ może, za zgodą odpowiednio wojewody albo rady lub sejmiku, podwyższyć lub obniżyć tę bonifikatę.

W odniesieniu do nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków decyzję o podziale nieruchomości wydaje się po uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podział tej nieruchomości, a zezwolenie to dołącza się do wniosku o podział nieruchomości (art. 96 i 97).

Bardzo istotnym, z punktu widzenia gminy, jest art. 109 ust. 1 pkt 4, zgodnie z którym gminie przysługuje prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub prawa użytkowania wieczystego takiej nieruchomości.

3.8. USTAWA Z DNIA 25 PAŹDZIERNIKA 1991 R. O ORGANIZOWANIU I PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ (T. J. DZ. U. Z 2023 R. POZ. 1662)

Państwo sprawuje mecenat nad działalnością kulturalną polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami i odnowy dziedzictwa narodowego w RP i za jej granicami. Mecenat sprawują także organy jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ich właściwości.

Art. 7b. 1. wskazuje, iż minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, inni ministrowie i kierownicy urzędów centralnych w odniesieniu do podległych im ośrodków i instytucji kultury, a także jednostki samorządu terytorialnego, mogą przyznawać stypendia osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury oraz opieką nad zabytkami. Stypendium

to polega na przyznaniu środków finansowych osobom realizującym określone przedsięwzięcia w zakresie twórczości artystycznej, opieki nad zabytkami lub upowszechniania kultury.

Zgodnie z art. 14a. 1. tworzy się wykaz obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna lub które dla takiej działalności zostały wybudowane i nie mogą być przeznaczone do prowadzenia wyłącznie innej działalności podstawowej. Do wykazu wpisuje się obiekty stanowiące obiekty budowlane w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1881 ze zm.).

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia, wykaz obiektów oraz tryb zgłaszania obiektów w celu wpisania ich do wykazu, uwzględniając wartości historyczne lub zabytkowe tych obiektów, a także ich pierwotne przeznaczenie na cele kulturalne.

Natomiast w art. 40 stanowi, że przepisy ustawy nie naruszają przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

3.9. USTAWA Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 R. O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I WOŁONTARIACIE (T. J. DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1940 ZE ZM.)

Ustawa w art. 4 ust. 1 pkt. 16 określa, iż wśród zadań publicznych znajdują się działania m. in. w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, a w pkt. 18 dodatkowo o ochronie dziedzictwa przyrodniczego.

W ramach inicjatywy lokalnej, o której mowa w art. 19b mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego bezpośrednio, bądź za pośrednictwem organizacji pozarządowych, lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 mogą złożyć wniosek o realizację zadania publicznego do jednostki samorządu terytorialnego, na terenie której mają miejsce zamieszkania lub siedzibę, w zakresie: działalności w sferze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

3.10. USTAWA Z DNIA 21 LISTOPADA 1996 R. O MUZEACH (T. J. DZ. U. Z 2022 R. POZ. 385)

Ustawa definiuje zasady związane z ochroną dziedzictwa lokalnego i narodowego, zbiorów muzealnych, w tym zabytków, oraz odnosi się do współpracy muzeów z konserwatorami zabytków.

Celem ustawy jest zapewnienie odpowiednich standardów organizacyjnych i merytorycznych dla muzeów, aby mogły skutecznie pełnić swoją rolę w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i edukacji społeczeństwa.

Muzealiami natomiast są *rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność muzeum i wpisane do inwentarza muzealiów. Muzealia stanowią dobro narodowe.*

Muzeum jest jednostką organizacyjną nie nastawioną na osiąganie zysku, której celem jest gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.

Muzeum realizuje określone cele, w szczególności przez:

- 1) *gromadzenie zabytków w statutowo określonym zakresie;*
- 2) *katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów;*
- 3) *przechowywanie gromadzonych zabytków, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych;*
- 4) *zabezpieczanie i konserwację zbiorów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody;*
- 5) *urządzanie wystaw stałych i czasowych;*
- 6) *organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych;*
- 7) *prowadzenie działalności edukacyjnej;*
- a) *popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę;*
- 8) *udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych;*
- 9) *zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji;*
- 10) *prowadzenie działalności wydawniczej.*

3.11. USTAWA Z DNIA 27 CZERWCA 1997 R. O BIBLIOTEKACH (T. J. DZ. U. Z 2022 R. POZ. 2393)

Biblioteki i ich zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej.

3.12. USTAWA Z DNIA 14 LIPCA 1983 R. O NARODOWYM ZASOBIE ARCHIWALNYM I ARCHIWACH (T. J. DZ. U. Z 2018 R. POZ. 398 ZE ZM.)

Ustawa o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach reguluje kwestie związane z organizacją, ochroną oraz zarządzaniem dokumentami i materiałami archiwalnymi w Polsce. Narodowy zasób

archiwalny, czyli zbiór dokumentów i materiałów archiwalnych, które są uznawane za część dziedzictwa narodowego wymagają szczególnej ochrony. Określa także zasady ich gromadzenia, przechowywania i udostępniania dokumentów, które mają znaczenie historyczne, kulturowe i prawne, a także zapewnienie łatwego dostępu do materiałów archiwalnych w celu badań, edukacji i zachowania dziedzictwa narodowego.

W przypadku Gminy Kęty część państwowego zasobu archiwalnego stanowią materiały archiwalne przechowywane w Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego.

4. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

4.1. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTEKÓW I OPIEKI NAD ZABYTEKAMI

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028 w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest zbieżny ze strategicznymi celami państwa prezentowanymi w następujących poniżej dokumentach.

4.1.1. KRAJOWY PROGRAM OCHRONY ZABYTEKÓW I OPIEKI NAD ZABYTEKAMI NA LATA 2023-2026.

Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2024 r. poz. 1292) głównym dokumentem wskazującym system ochrony dziedzictwa kulturowego Rzeczypospolitej jest sporządzany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w cyklach czteroletnich, Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami. W krajowym programie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami określa się cele i kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunki i sposób finansowania planowanych działań, a także harmonogram ich realizacji. Program jest głównym dokumentem strategicznym określającym cele administracji rządowej oraz podległych jej służb i inspekcji w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, a także środki służące do realizacji wyznaczonych celów.

Głównym celem obecnego programu jest „Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce”, który został określony w 3 celach szczegółowych oraz 8 kierunkach działań strategicznych:

CEL SZCZEGÓŁOWY 1: weryfikacja wybranego ZASOBU ZABYTEKÓW I WZMOCNIENIE NARZĘDZI OCHRONY DZIEDZICTWA O WYJĄTKOWEJ WARTOŚCI

Kierunek działań 1.1: Podnoszenie wiedzy o wybranych grupach zasobu zabytkowego kraju

Kierunek działań 1.2: Ochrona zabytków i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości

Kierunek działań 1.3: Realizacja międzynarodowych zobowiązań

CEL SZCZEGÓŁOWY 2: WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ORGANIZACYJNEGO SYSTEMU OCHRONY ZABYTEKÓW

Kierunek działań 2.1: Cyfryzacja procesów administracyjnych

Kierunek działań 2.2: Wzmacnianie zastosowania nowych technologii w ochronie zabytków

Kierunek działań 2.3: Reforma finansowania ochrony i opieki nad zabytkami

CEL SZCZEGÓŁOWY ROLA ZABYTKÓW W ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU (EDUKACJA i partycypacja)

Kierunek działań 3.1: Wzmacnianie narzędzi ochrony zabytków wobec zmian klimatycznych

Kierunek działań 3.2: Edukacja i podnoszenie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego

4.1.2. „STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓŁDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ) 2030”

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (SRKS) stanowi kontynuację i aktualizację przyjętej uchwałą nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (M.P. poz. 378). SRKS jest jednym z instrumentów realizacji przyjętej uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) (M.P. poz. 260) oraz jedną z dziewięciu horyzontalnych zintegrowanych strategii rozwoju.

Głównym celem SRKS jest zatem wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja tego celu odbywa się przez wdrażanie kierunków interwencji zaplanowanych do realizacji w trzech zasadniczych obszarach:

obszar 1: Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,

obszar 2: Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,

obszar 3: Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

Obszar 2: Kultura – Tożsamość i Postawy Obywatelskie koncentruje się na roli zasobów kultury i dziedzictwa narodowego w budowaniu kapitału społecznego. Istotne jest pełniejsze wykorzystanie tych zasobów do wzmacniania tożsamości i kształtowania postaw obywatelskich. Wydarzenia i inicjatywy kulturalne mogą integrować społeczności, wzmacniać poczucie wspólnoty, inspirować oraz łączyć różne grupy wiekowe i zawodowe. Niski poziom kapitału społecznego oraz podziały społeczne utrudniają tworzenie silnych więzi z państwem i jego instytucjami, co może osłabiać spójność społeczną.

W dokumencie wskazano również kwestie złego stanu zabytków oraz niewykorzystany potencjał szlaków kulturowych. Stanowią one istotny problem w kontekście ochrony dziedzictwa kulturowego. Zabytki są nośnikami wartości, które kształtują tożsamość społeczną, lokalną, regionalną i narodową. Ich twórcza interpretacja ma kluczowe znaczenie w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej. Właściwa troska o te obiekty sprzyja nie tylko integracji wewnętrznej społeczności, ale także rozwijaniu wrażliwości na dziedzictwo innych. Aby skutecznie chronić dziedzictwo, niezbędna jest intensyfikacja działań państwa w tej dziedzinie. Odpowiedzialny rozwój powinien obejmować również ochronę dorobku przeszłych pokoleń, co jest kluczowe dla wzmacniania kapitału społecznego.

W Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego przyjęto również, że digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie zbiorów dziedzictwa kulturowego za pomocą Internetu należą do najważniejszych przedsięwzięć prowadzących do rozwoju kultury cyfrowej w Polsce. Szczególnie istotne dla tej koncepcji będzie podnoszenie kompetencji cyfrowych kadr instytucji kultury i archiwów, unowocześnianie usług wraz z wzmacnianiem ich zaplecza technologicznego oraz upowszechnianie rozwiązań cyfrowych wśród instytucji kultury. Jako kluczową określono rolę archiwów państwowych w procesach zarządzania dokumentacją elektroniczną i przetwarzania informacji o potencjalnej wartości historycznej.

4.1.3. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030 (KPZK 2030)

Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR) został opracowany w ramach polityki rozwoju kraju. Celem NPR jest wspieranie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, w tym zarówno miast, jak i wsi, poprzez działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zrównoważonego rozwoju. Plan ten ma na celu poprawę jakości infrastruktury, wzmocnienie spójności społecznej oraz zwiększenie dostępności do usług publicznych i przestrzeni społecznych. Jest realizowany poprzez projekty, które angażują zarówno administrację publiczną, jak i sektor prywatny oraz lokalne społeczności.

W ramach rewitalizacji duży nacisk kładzie się na ochronę zabytków oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, co jest szczególnie ważne w kontekście utrzymania i adaptacji historycznych obiektów oraz szlaków kulturowych.

Spośród 6 głównych celów operacyjnych polityki przestrzennego zagospodarowania kraju dwa związane są z dziedzictwem kulturowym:

W dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami należy odwołać się w szczególności do zadań w celu 4 i celu 6 KPZK.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski

W odniesieniu do województwa małopolskiego oznacza to:

- integrację działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawy ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych,
- wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową,

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego jako elementu warunkującego rozwój kraju w aspekcie rozwoju regionalnego uwzględniającego ochronę krajobrazu kulturowego

W odniesieniu do poziomu regionalnego oznacza to:

- planowanie rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych w wymiarze ponadlokalnym,

- podporządkowanie kierunków rozwoju przestrzennego, określonym w PZPWL wiodącym zasadom zagospodarowania,
- nadrzędność ponadlokalnych zadań publicznych w kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego,
- monitorowanie procesów przestrzennych w skali regionalnej.

Do ochrony dziedzictwa kulturowego w celu 6 odnosi się działanie 6.4.2. Obszary ochrony krajobrazów kulturowych.

Konieczne jest określenie przestrzeni mogącej pełnić funkcje symboliczne oraz identyfikacyjne w skali kraju i kontynentu, a także zahamowanie postępującego procesu homogenizacji krajobrazu miejskich obszarów funkcjonalnych. Potrzebne jest również określenie potencjału rozwojowego związane go z zachowaniem wartościowych elementów i struktur przestrzennych obszarów przemysłowych i miejskich zdegradowanych oraz mniej eksponowanych 202 krajobrazów decydujących o jakości życia społeczności lokalnych i będących świadectwem historii – także najnowszej. W celu stworzenia systemu zmierzającego do zahamowania postępującej degradacji środowiska kulturowego, nieodwracalnej utraty krajobrazów historycznych i tworzących tożsamość miejsca, w tym rozwiązania konfliktów społecznych związanych z degradacją przestrzeni przyrodniczej, zabytkowych zespołów urbanistycznych i ruralistycznych, zabytków architektonicznych, konieczne jest wprowadzenie do dokumentów planistycznych wszystkich szczebli zintegrowanej ochrony środowiska kulturowego, umożliwiającej gospodarowanie krajobrazem w celu podniesienia konkurencyjności regionów. Wymaga to opracowania metodologii dotyczącej identyfikacji równorzędnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych, niematerialnego dziedzictwa kulturowego związanego z regionem geograficznym i zabytkowych obiektów kultury materialnej, w tym potencjalnych obszarów stanowisk archeologicznych, oraz zarządzania nimi w celu stworzenia warunków do prowadzenia aktywnej polityki konserwatorskiej i promocyjnej w stosunku do tych zasobów. Zadanie obejmuje określenie przestrzeni i obiektów poddanych ochronie lub wskazanych do ochrony (tęcznie z poziomem ochrony gwarantowanym na podstawie list obiektów i obszarów) oraz prowadzenie monitoringu zachowania zasobów i zachowania materialnego dowodu do analiz archeologicznych, które wykonają następne pokolenia.

4.1.4. NARODOWY PLAN REWITALIZACJI (NPR)

Narodowy Plan Rewitalizacji został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, w odniesieniu do przygotowanej przez samorząd gminy diagnozy lokalnych potrzeb i potencjałów. NPR ma być dokumentem rządowym, który stworzy przyjazne warunki dla powszechnego prowadzenia rewitalizacji w Polsce. Dokument będzie zawierał opis wymagań dla programów rewitalizacji i dla prowadzenia samego procesu rewitalizacji, aby można było uznać go za pełny i prawidłowy.

Najważniejszymi elementami składającymi się na NPR są:

- zmiany prawne – mające na celu likwidację barier legislacyjnych i usprawnienia procesu wyprawdzania z kryzysu obszarów zdegradowanych;
- narzędzia – tworzące pozaprawne instrumentarium umożliwiające prowadzenie skutecznych i efektywnych działań rewitalizacyjnych;
- finansowanie – źródła finansowania działań rewitalizacyjnych wraz z warunkami wydatkowania środków;
- informacja i edukacja – pakiet działań mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat tego jak prawidłowo planować, prowadzić i oceniać proces rewitalizacji, a także zwiększać kompetencje wszystkich zaangażowanych w niego podmiotów.

4.1.5. KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to kluczowy dokument strategiczny polityki regionalnej Polski na lata do 2030 roku. Stanowi zbiór wspólnych wartości i zasad współpracy pomiędzy rządem, samorządami oraz partnerami społeczno-gospodarczymi w zakresie rozwoju kraju i regionów. Dokument wyznacza ramy systemowe dla polityki regionalnej, zarówno w relacjach rząd-województwa, jak i w obrębie poszczególnych regionów. Będzie miał istotne znaczenie w procesie programowania i dystrybucji środków publicznych, w tym funduszy Unii Europejskiej, w nadchodzących latach.

Cel główny realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe. Jego rolą jest powiązanie i koordynacja działań realizujących cele o charakterze horyzontalnym, jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich oraz zapewnienie większej spójności rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

4.2. RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA I POWIATU.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028 w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest zbieżny ze strategicznymi celami województwa i powiatu prezentowanymi w następujących poniżej dokumentach.

4.2.1 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2022-2025.

Strategia rozwoju województwa to kluczowy dokument samorządu województwa, który wyznacza cele, priorytety i kierunki działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Małopolski, stanowiąc odniesienie dla innych programów i projektów. Jest to zarówno obowiązek ustawowy, jak i niezbędny element zapewniający stabilny i zrównoważony rozwój regionu w długim okresie. Jego celem jest stymulowanie współpracy i tworzenie regionalnej sieci, która zapewni zintegrowane, spójne i kompleksowe podejście do ochrony krajobrazu kulturowego regionu. „Małopolska 2030” to aktualizacja

strategii przyjętej na lata 2011-2020, której celem jest dalszy rozwój regionu w zgodzie z nowoczesnymi i zrównoważonymi zasadami.

Misja Programu realizowana będzie poprzez cel strategiczny: Harmonijne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Małopolski dla sprostania wyzwaniom teraźniejszości i przyszłości oraz zapewnienia wysokiej jakości życia Małopolan oraz 3 cele operacyjne:

1. Skuteczną ochronę zasobów dziedzictwa i wartości kulturowych regionu;
2. Efektywne zarządzanie regionalną przestrzenią kulturową;
3. Kompetentną edukację i promocję w zakresie wartości dziedzictwa kulturowego.

W ramach wyznaczonych celów określono 6 priorytetów oraz 35 kierunków działań (wraz z propozycjami wybranych przedsięwzięć), które stanowią wytyczne horyzontalne ułatwiające prowadzenie skutecznej polityki ochrony regionalnego dziedzictwa oraz sprawowania właściwej opieki właścicielskiej nad posiadanymi dobrami kulturowymi.

4.2.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA „MAŁOPOLSKA 2030”

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011–2020 (SRWM 2011–2020). Dokument ten reprezentuje czwartą generację strategii opracowywanych przez samorząd regionalny, ilustruje wzrastające znaczenie, a co za tym idzie także odpowiedzialność samorządowych władz regionalnych za rozwój Małopolski.

Kierunki polityki w niej opisane składają się na interwencję publiczną, która zakłada harmonijny rozwój, zarówno w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej całej Małopolski, przy wykorzystaniu potencjałów terytorialnych i likwidacji barier rozwojowych jej poszczególnych obszarów (rozwój terytorialnie zrównoważony).

Strategia zakłada działania w ramach 5 obszarów:

1. Małopolskie: działania na rzecz wsparcia rodzin, opieki zdrowotnej, poprawy bezpieczeństwa, rozwoju sportu i rekreacji, ochrony dziedzictwa i uczestnictwa w kulturze, rozwoju edukacji oraz wspierania aktywności zawodowej.
2. Gospodarka: działania mające na celu podniesienie innowacyjności i konkurencyjności regionu, wsparcie turystyki, realizacji inwestycji z zakresu zintegrowanego i zrównoważonego transportu, rozwój cyfryzacji oraz wprowadzanie gospodarki o obiegu zamkniętym.
3. Klimat i środowisko: działania skoncentrowane na ograniczaniu zmian klimatycznych (w tym poprawie jakości powietrza, rozwoju OZE i efektywności energetycznej), zrównoważonym gospodarowaniu wodami, ochronie bioróżnorodności i krajobrazu Małopolski oraz edukacji ekologicznej.
4. Zarządzanie strategiczne rozwojem: działania koncentrujące się na zbudowaniu funkcjonalnego systemu zarządzania rozwojem województwa, współpracy i partnerstwa oraz promocji regionu.
5. Rozwój zrównoważony terytorialnie: działania adresowane do miast i obszarów wiejskich oraz ukierunkowane na zrównoważony rozwój przestrzenny, spójność wewnątrz regionalną i dostępność.

Realizacja głównego celu: Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym oparta na działaniach w pięciu obszarach, dla których wyznaczono cel strategiczny wraz z kierunkami działań.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego są to:

Obszar – MAŁOPOLANIE:

- 4.1. Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego;

- 4.2. Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców;
- 4.3. Wzmocnienie edukacji kulturalnej;
- 4.4. Zachowanie i budowa tożsamości mieszkańców w oparciu o potencjał innowacyjny i tradycję.

Obszar – GOSPODARKA:

- 3.1. Turystyka miejska i kulturowa;
- 3.2. Sport i rekreacja;
- 3.3. Turystyka biznesowa;
- 3.4. Turystyka zdrowotna;
- 3.5. Zintegrowany system współpracy, promocji, informacji i zarządzania w turystyce.

4.2.3. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego został przyjęty Uchwałą nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego. Jest to podstawowy dokument związany z rozwojem przestrzennym województwa.

W wymienionym planie w obszar *Pejzaż*, jako jeden z celów, wyznacza *Kształtowanie krajobrazu kulturowego*, a jednym z działań jest tu *ochrona zabytków i rewitalizacja starej zabudowy*.

Jednym z celów strategicznych i operacyjnych stawianych poszczególnym komponentom polityki przestrzennej województwa małopolskiego jest dziedzictwo kulturowe: dziedzictwo kulturowe trwałym elementem krajobrazu województwa małopolskiego, ochrona i rewaloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego dla podniesienia poziomu wiedzy, świadomości historycznej oraz edukacji społeczeństwa, a także możliwości ich wykorzystania; wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla ochrony tożsamości regionalnej oraz promocji województwa i jego rozwoju gospodarczego; kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez prawidłowe kształtowanie struktur przestrzennych od skali urbanistycznej po rozwiązania architektoniczne.

W obszarze strefy kulturowej określono główne kierunki działań i wskazania:

1. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla ochrony tożsamości regionalnej oraz promocji województwa i jego rozwoju gospodarczego.
2. Ochrona, utrzymanie i przywracanie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez:
 - ustanawianie nowych form ochrony zasobów kulturowych takich jak parki kulturowe;
 - obejmowanie ochroną w studiach uwarunkowań i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wartościowych obiektów i zespołów znajdujących się poza rejestrem zabytków, w tym zabytków inżynierii;
 - egzekwowanie zaleceń konserwatorskich oraz prawidłowości procesu rewaloryzacji i użytkowania obiektów zabytkowych;

- opracowanie i prowadzenie programów ochrony obiektów zabytkowych łączących ochronę z wykorzystaniem gospodarczo-społecznym;
 - opracowanie i prowadzenie programów ochrony obiektów zabytkowych architektury regionalnej;
 - opracowanie programu dotyczącego ochrony zespołów architektury militarnej i pól bitewnych oraz miejsc wydarzeń historycznych, w tym martyrologii;
 - kształtowanie świadomości społeczeństwa o wartości zasobów zabytkowych oraz wartościach regionalnych;
 - dokumentowanie i opracowywanie pod względem naukowym zasobów dziedzictwa kulturowego;
 - ochrona dorobku mniejszości etnicznych: stwarzanie warunków do rozwoju kultur subregionalnych w celu integracji społeczności rozdzielonych granicami administracyjnymi.
3. Wykorzystanie i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez:
- tworzenie ofert inwestycyjnych i poszukiwanie inwestorów proponujących wykorzystanie zasobów w sposób nie kolidujący z charakterem i pierwotną funkcją obiektów;
 - prowadzenie działań promocyjnych, organizacyjnych dla podniesienia świadomości społeczeństwa odnośnie znaczenia i wartości obiektów zabytkowych, a także możliwości ich wykorzystania.
4. Zachowanie, ochrona i rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych poprzez:
- opracowanie programów kompleksowej rewaloryzacji zespołów staromiejskich z zachowaniem wymogów konserwatorskich przy zapewnieniu im doboru właściwych funkcji oraz zapobieganiu zagrożeniom wynikającym z oddziaływania układów komunikacyjnych;
 - odejmowanie działań rewaloryzacyjnych zespołów staromiejskich wg. priorytetów wynikających z ich wartości;
 - promowanie wzorów gospodarowania w centrach historycznych miast i miasteczek;
 - obejmowanie kompleksową rewaloryzacją zespołów urbanistycznych i ruralistycznych w obrębie proponowanych rezerwatów i parków kulturowych;
 - eksponowanie i odtwarzanie w sylwetach miejscowości dominant architektonicznych takich jak wieże kościołów, klasztorów, zamków ratuszy oraz wkomponowywanie nowych;
 - przeciwdziałanie tendencjom do rozpraszania zabudowy wsi oraz powstawania ciągów zabudowy wzdłuż dróg powodujących łączenie się odrębnych miejscowości.
5. Zachowanie i ochrona krajobrazu kulturowego poprzez:
- obejmowanie ochroną w formie rezerwatów kulturowych terenów o wybitnych walorach kulturowych;
 - obejmowanie ochroną w formie parków kulturowych terenów o wysokich walorach kulturowych;

- zagospodarowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o czytelnej formie krajobrazowej w celach dydaktycznych, turystycznych i naukowych;
 - powstrzymanie zanikania specyficznych i wyjątkowych form krajobrazu poprzez znalezienie dla nich nowych funkcji i sposobów utrzymania;
 - stworzenie programu ochrony zabytków architektury drewnianej i historycznego krajobrazu naturalno-kulturowego polan gorczańskich oraz ich promocji jako produktu turystycznego;
 - wspieranie tradycyjnych form rolnictwa na terenach górskich, w tym hodowli owiec.
6. Zachowanie, ochrona i kształtowanie architektury regionalnej:
- utrzymanie różnicowania regionalnego krajobrazu architektonicznego (Podhale, Orawa, Spisz, Pogórze, Ziemia Krakowska);
 - ochrona najcenniejszych obiektów „in situ” oraz rozwoju muzeów typu skansenowskiego;
 - obejmowanie w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego problematyki form zabudowy tradycyjnej oraz egzekwowanie nawiązywania nową architekturą do lokalnych form i materiałów;
 - podnoszenie świadomości o wartości architektury regionalnej;
 - tworzenie programów pomocy w zachowaniu i konserwacji zabytkowych obiektów architektury regionalnej.
7. Zachowanie, ochrona i rewaloryzacja obiektów i zespołów o najwyższej randze i szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej:
- wytypowanie obiektów zabytkowych o randze regionalnej i krajowej;
 - podejmowanie działań na rzecz wpisania na listę światowego dziedzictwa natury i kultury UNESCO obiektów o najwyższej randze;
 - podejmowanie prac dla wytypowania i weryfikowania listy obiektów mogących potencjalnie spełniać warunki wpisu na listę światowego dziedzictwa UNESCO.
8. Zachowanie i ochrona niematerialnych wartości kulturowych, stanowiących o tożsamości regionu poprzez:
- podjęcie prac na rzecz inwentaryzacji zasobów niematerialnych (miejsc kultu, szlaków pielgrzymkowych, ośrodków tradycji, obyczajów i obrzędów);
 - promowanie imprez kultywujących tradycję, regionalny strój, obrzędy;
 - wspieranie zanikających zawodów;
 - wykorzystanie niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego w ofercie turystycznej województwa.
9. Podejmowanie działań organizacyjnych, badawczych i promocyjnych:
- inicjowanie i wspieranie współpracy między samorządami na rzecz ochrony i promocji zasobów kulturowych;

- wspieranie współpracy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego pomiędzy służbami konserwatorskimi i samorządami;
- wspieranie wydawnictw i autorów publikujących problematykę kultury i tradycji regionu;
- podejmowanie działań na rzecz komputeryzacji obiektów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków oraz upowszechnianie wiedzy na ten temat m.in. przez strony www.;
- wspieranie organizacji imprez regionalnych popularyzujących materialne lub niematerialne zasoby kulturowe regionu.

10. Integracja ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego:

- obejmowanie ochroną krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z założeniami urbanistycznymi, ruralistycznymi i architektonicznymi;
- wykorzystanie wartości kulturowych dla rozwoju gospodarczego regionu;
- opracowanie katalogu ofert kulturowych województwa;
- wspieranie podmiotów gospodarczych zainteresowanych ochroną i konserwacją oraz wykorzystaniem obiektów zabytkowych;
- promocja produktu kulturowego Małopolski na rynku krajowym i zagranicznym.

W dokumencie tym gmina Kęty pod kątem atrakcyjności dziedzictwa kulturowego wskazana jest jako ośrodek kultu religijnego św. Jana Kantego.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty 2025-2028 jest zgodny z założeniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

4.2.4. WOJEWÓDZKI PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI W MAŁOPOLSCE NA LATA 2022-2025

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami została przyjęty Uchwała Nr LVI/800/22 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 4 lipca 2022 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025.

Aktualny program obejmuje obszar województwa małopolskiego w jego administracyjnych granicach i stanowi naturalną kontynuację wcześniejszych 4 dokumentów programowych.

Z uwagi na długi okres planowania (2022-2025) programowi nadano szeroki zakres, uwzględniający dynamikę zmian w dziedzinie ochrony przestrzeni kulturowej, wprowadzając treści dotyczące wyzwań przed którymi stoimy, mając za sobą m.in. doświadczenie pandemii i konfliktu zbrojnego.

Motto programu zostało wyrażone krótkim hasłem: MAŁOPOLSKA – WARTO WCIAŻ MOCNIEJ SIĘ ZAKORZENIAĆ.

W oparciu o ewaluację poprzednich edycji programu i wnioski wynikające z diagnozy stanów zasobów dziedzictwa kulturowego utrzymano misję programu: Pielęgnowanie i przywracanie wartości cennych elementów krajobrazu kulturowego Małopolski, kreowanie poczucia regionalnej tożsamości, wzmacnianie odpowiedzialności obywatelskiej za kulturową spuściznę pokoleń oraz stworzenie spójnego systemu ochrony i opieki nad dziedzictwem.

Misja realizowana będzie poprzez 1 cel strategiczny: Harmonijne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Małopolski dla sprostania wyzwaniom teraźniejszości i przyszłości oraz zapewnienia wysokiej jakości życia Małopolan oraz 3 cele operacyjne, określone jako:

- Skuteczna ochrona zasobów dziedzictwa i wartości kulturowych regionu,
- Efektywne zarządzanie regionalną przestrzenią kulturową;
- Kompetentna edukacja i promocja w zakresie wartości dziedzictwa kulturowego.

W ramach wyznaczonych celów określono 6 priorytetów oraz 35 kierunków działań, które stanowią wytyczne horyzontalne ułatwiające prowadzenie skutecznej polityki ochrony regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz sprawowania właściwej opieki właścicielskiej nad posiadanymi dobrami kulturowymi. Propozycje te nie stanowią katalogu zamkniętego, co pozwala na ich aktualne formułowanie i weryfikowanie.

4.2.5 STRATEGIA ROZWOJU POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO NA LATA 2021-2030.

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030 przyjęta uchwałą nr XXVII/252/2020 Rady Powiatu w Oświęcimiu z dnia 16 grudnia 2020 r. zawiera zadania będące w kompetencjach samorządów gminnych i innych instytucji uczestniczących w pracach planistycznych nad Strategią, potwierdzając tym samym spójność Powiatu i wolę współpracy na rzecz jego rozwoju. Jest dokumentem określającym kierunki rozwoju powiatu na najbliższe lata. Jej celem jest wskazanie misji i wizji rozwoju powiatu oraz planu operacyjnego: obszarów kluczowych, celów strategicznych, celów operacyjnych i zadań, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju powiatu.

Priorytety i cele wyszczególnione w strategii zostały określone na podstawie wniosków z kompleksowej diagnozy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu oświęcimskiego, zdefiniowanych wyzwań rozwojowych i przyjętej wizji rozwoju do 2030 roku.

Wyodrębniono 3 obszary strategiczne, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY
- DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO
- ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA

Dla każdego z priorytetów sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2030 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji.

4.2.6. PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU OŚWIĘCIMSKIEGO NA LATA 2025-2028

Program został przyjęty uchwałą nr IX/73/2024 Rady Powiatu w Oświęcimiu z dnia 18 grudnia 2024 roku w sprawie przyjęcia Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Oświęcimskiego na lata 2025-2028.

Celem programu jest zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami poprzez m.in. ochronę i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości, podnoszenie wiedzy o zasobach zabytkowych kraju, cyfryzację i podniesienie jakości prowadzonych postępowań administracyjnych czy zwiększenie zastosowania nowych technologii.

Najważniejsze cele programu:

Ochrona i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości poprzez m.in.:

- 1) model i system wartościowania zabytków;
- 2) plany zarządzania dla pomników historii;
- 3) wsparcie procesu tworzenia planów ochrony parków kulturowych;
- 4) system bezpieczeństwa zabytków;
- 5) projektowanie konserwatorskie.

Ogólne cele i priorytety są zbieżne z polityką określoną w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028.

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

5.1. RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE GMINY.

5.1.1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY KĘTY NA LATA 2021-2030.

Strategia została przyjęta uchwałą nr XXXV/357/2021 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 22 października 2021 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030.

Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030 stanowi wynik wspólnej dyskusji podjętej przez reprezentantów różnych środowisk nad strategicznymi kierunkami rozwoju gminy na najbliższe lata oraz prac strategicznych i odpowiedzi na kluczowe pytania o priorytetowe obszary działań, które przyczynią się do rozwoju gminy Kęty i podniesienia jakości życia mieszkańców. Strategia pozwala porządkować i upowszechniać plany rozwojowe gminy, a jednocześnie stanowi praktyczny instrument zarządzania lokalnym rozwojem.

Kwestie ochrony i opieki zabytków znajdują się w:

DOMENA 3. KOMFORTOWA GMINA – DBAŁOŚĆ O WYSOKĄ JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH Cel strategiczny 1: 1. Apetyt na kulturę i zaspokajanie potrzeb czasu wolnego mieszkańców gminy; Cel operacyjny 1.1. Rozwijanie zróżnicowanej oferty kulturalnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego gminy Kęty.

Kierunki działań:

8. Promowanie dziedzictwa historycznego, w tym sakralnego, jako elementu sprzyjającego budowaniu tożsamości lokalnej.

9. Renowacji obiektów zabytkowych i zabytków ruchomych znajdujących się na terenie gminy.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028 jest spójny z założonymi w Strategii, a wskazanymi powyżej celami.

5.1.2. GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KĘTY – AKTUALIZACJA NA LATA 2016-2026

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kęty stanowi dokument określający w sposób kompleksowy proces przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów.

Z obszarem ochrony i opieki nad zabytkami związany jest cel strategiczny 3. *Waloryzacja i popularyzacja lokalnego dziedzictwa historycznego i Krajobrazowego*, z kierunkami działań jak:

- zachowanie i promocja walorów historyczno-przyrodniczych obszaru rewitalizacji,
- ożywienie i pielęgnowanie miejscowych tradycji historyczno-kulturowych,
- kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców, ukierunkowanych na dbanie o wspólną przestrzeń.

We wskazanych zadaniach kilka dotyczy ochrony zabytków oraz promocji dziedzictwa kulturowego Kęt.

Zadania polegają na waloryzacji i zachowaniu lokalnego dziedzictwa Kęt poprzez wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych związanych z:

- remontem Izby Pamięci znajdującej się w budynku Szkoły Podstawowej nr 2, w celu zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania eksponatów z czasów II wojny światowej;
- modernizacją strzelnicy przy ul. Krakowskiej;
- odnowieniem zabytkowych obiektów znajdujących się w przestrzeni publicznej Kęt;
- opracowaniem i wdrożeniem Systemu Informacji Miejskiej.

5.1.3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KĘTY.

Studium zostało przyjęte uchwałą nr XXIX/264/2017 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kęty.

W paragrafie 1 uchwały ustalono zakres zmian studium, w tym w pkt. 1) uwarunkowań dotyczących dziedzictwa kulturowego i zabytków.

§ 1.

Uchwała się zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kęty przyjętego uchwałą Nr XXVII/241/2012 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 5 października 2012 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kęty, zmienionego uchwałą Nr IX/66/2015 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 17 czerwca 2015 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kęty, w zakresie:

- 1) uwarunkowań dotyczących dziedzictwa kulturowego i zabytków;*
- 2) uwarunkowań wynikających z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz obszarów i terenów górniczych;*
- 3) uwarunkowań wynikających z występowania obszarów zagrożonych powodzią i obszarów narażonych na zagrożenie powodzią.*

Część II studium zawiera kierunki zagospodarowania przestrzennego. Za podstawowy cel rozwoju przestrzennego Gminy Kęty uznano uzyskanie takiej jej struktury funkcjonalno-przestrzennej, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzysta swe walory przyrodnicze i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców.

Jednym z celów szczytkowych mających wpływ na osiągnięcie celu podstawowego jest:

pkt.2) ochrona wartości kulturowych oraz obiektów dziedzictwa kulturowego.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu zawierają 3 obszary. Pierwszy określa zasady ochrony dóbr kultury i krajobrazu.

Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego gminy w jego ukierunkowaniu równie ważna jak ochrona środowiska przyrodniczego jest ochrona wartości kulturowych.

Przedmiotem ochrony środowiska kulturowego na obszarze gminy są:

- 1) pojedyncze obiekty i zespoły obiektów zabytkowych, w tym obiekty architektoniczne i ich zespoły, założenia pałacowo-parkowe, parki, objęte rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;*
- 2) obiekty będące zabytkami nieruchomymi, znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków,*
- 3) historycznie ukształtowane układy zabudowy wiejskiej.*

Punkt 2 charakteryzuje cel ochrony.

2. Celem ochrony krajobrazu i wartościowych dóbr kultury jest utrwalenie tożsamości i odrębności kulturowej obszaru oraz ochrona i rehabilitacja historycznie ukształtowanych zespołów zabytkowych lub pojedynczych obiektów. Dla ochrony wartości kulturowych Gminy w zmianie studium przyjmuje się:

- 1) *bezwzględne zachowanie w niezmienionych gabarytach oraz wystroju obiektów ujętych w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;*
- 2) *ochronę obszarów harmonijnie kształtowanego krajobrazu kulturowego, w tym zachowanie wglądów widokowych w układy ruralistyczne wsi oraz zachowanie panoram;*
- 3) *objęcie ochroną i rewaloryzację/rewitalizację założeń parkowo-pałacowych i parkowych w Bulowicach i Witkowicach;*
- 4) *łączne rozwiązywanie problemów i sposobów ochrony oraz odnowy zabytkowych założeń parkowych oraz towarzyszących im zabytkowych układów zabudowy;*

3. Podstawowymi chronionymi elementami środowiska kulturowego są tereny osadnictwa wiejskiego z dobrze zachowanymi zespołami zabudowy regionalnej, obiektami sakralnymi, założeniami pałacowo-parkowymi, cmentarnymi i komponowanymi ciągami komunikacyjnymi. Ważnymi elementami dziedzictwa są również ślady osadnictwa, stanowiące chronione stanowiska archeologiczne. Dla ochrony wartości kulturowych zakłada się przeprowadzenie kompleksowej rewaloryzacji zespołów zabytkowej zabudowy i rehabilitację towarzyszących obiektów współcześnie zrealizowanych. W stosunku do układów przestrzennych terenów wsi a także walorów krajobrazowych ich otoczenia zakłada się w studium:

- 1) *utrzymanie historycznych układów przestrzennych wsi, zasad lokacji zabudowy i zagospodarowania terenu;*
- 2) *wypełnianie ubytków w historycznie ukształtowanych ciągach zabudowy z poszanowaniem zasady dobrego sąsiedztwa i wykorzystania lokalnych tradycji budowania i zdobienia;*
- 3) *utrzymanie i eksponowanie układów przestrzennych siedlisk, a także drobnych elementów zagospodarowania, a w tym pomników i krzyży, dawnych urządzeń technicznych i komunikacyjnych oraz układów komponowanej zieleni parków, cmentarzy i obsadzeni przydrożnych i śródpolnych;*
- 4) *utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg;*
- 5) *zachowanie w formie naturalnej licznych cieków, stawów i terenów bagiennych oraz dróg przejść i mostów w ich rejonie;*
- 6) *zachowanie atrakcyjnych krajobrazowo krawędzi leśnych zamykających obszary otwarte w otoczeniu poszczególnych miejscowości;*
- 7) *zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant kulturowych i krajobrazowych oraz utrzymanie ich roli w otoczeniu.*

4. W stosunku do historycznie ukształtowanej zabudowy zakłada się w studium:

- 1) *zapobieganie powstaniu ubytków w ciągach zabudowy i tworzenie warunków do ich odbudowy;*
- 2) *utrzymanie i eksponowanie jej walorów – proporcji, form elewacji i dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego;*

3) kształtowanie walorów nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej poprzez nawiązanie do tradycji i wartości regionalnych przy określaniu formy architektonicznej i używaniu materiałów budowlanych;

3.2. Kierunki ochrony dziedzictwa archeologicznego.

Na terenie gminy Kęty, znajduje się znaczna ilość zidentyfikowanych w toku specjalistycznych badań – stanowisk archeologicznych, które na rysunku studium zostały wyznaczone symbolem i numerem. Prace budowlane w rejonie wyznaczonych stanowisk archeologicznych wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Punkt 3.3 określa system stref ochrony konserwatorskiej, który podzielono na 3 strefy A, B, K.

3.3 System stref ochrony konserwatorskiej

1. W studium ustala się objęcie obszarów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków ochroną konserwatorską: obszarów historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych i zespołów zabudowy (równoznacznych ze strefą ochrony konserwatorskiej „B”, w której może być zawarta strefa „A”) oraz obiekty historyczne budynki mieszkalne i gospodarcze o zachowanych cechach stylowych, stanowiące wartość w skali lokalnej i ponadlokalnej:

1) strefa A – ścisłej ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszary o najwyższych ponadlokalnych wartościach kulturowych. W obrębie tej strefy obowiązuje zasada nadrzędności ochrony dóbr kultury nad innymi zagadnieniami. W terenach objętych ścisłą ochroną konserwatorską możliwa jest działalność inwestycyjna wyłącznie zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi konserwatorskimi i pod nadzorem służb ochrony zabytków oraz po jej uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Strefą A ścisłej ochrony konserwatorskiej zostały objęte wymieniona poniżej zespoły i obiekty zabytkowe:

- układ urbanistyczny centrum miasta Kęty, który tworzy: regularny kwadratowy rynek z prostokątnym układem ulic przyrynkowych, z końca XIII i początku XIV w.; zespół zabudowy barokowo-klasycystycznej z przełomu XVIII.XIX w. Obejmuje również od strony północnej zespół sakralny kościołów p. w. św. Małgorzaty i Katarzyny oraz św. Jana Kantego, budynek parafialny;

Granice obszaru objętego strefą A stanowią:

- zachodnia pierzeja przyrynkowa wraz z parcelami;
- od południa ul. Różana;
- od wschodu przecina prostopadle ul. Krakowską i ul. Wszystkich Świętych;
- od północy – północna granica zespołu sakralnego w przedłużeniu do granicy wschodniej.
- zakres ochrony obejmuje wszystkie składniki zabudowy wraz z ulicami, placami i parcelami , tj.
- Kościół parafialny pw. św. św. Małgorzaty i Katarzyny w Kętach;
- Kościół św. Jana Kantego w Kętach;

- Kościół klasztorny O. O. Reformatów pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Kętach;
- Zespół klasztorny Mniszek Klarysek Od Wieczystej Adoracji w Kętach;
- Cmentarz komunalny rzymskokatolicki w Kętach;
- Budynek przy ul. Krakowskiej 3 w Kętach;
- Kamienica – Rynek 25 w Kętach wraz z wyposażeniem i wystrojem;
- Kamienica mieszczańska - Rynek 16 w Kętach;
- Cmentarz żydowski – ul. Kęckie Góry Północne w Kętach;
- Zespół Pałacowo – Parkowy w Bulowicach;
- Kościół rzymskokatolicki pw. św. Wojciecha w Bulowicach;
- Gródek średniowieczny na tzw. „Kopcu” we wsi Malec;
- Zespół parkowo – dworski w Bielanych – Kańczudze oraz historyczny układ przestrzenny wsi Bielany.

2) strefa B – częściowej ochrony konserwatorskiej – obejmuje tereny przylegające bezpośrednio do strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz skupiska istniejącej zabudowy posiadającej cechy budownictwa zabytkowego wraz z ich tradycyjnym regionalnym charakterem oraz poszczególne obiekty zabytkowe występujące w granicach strefy. Strefa ta obejmuje obszary podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania substancji o wartościach kulturowych oraz charakterze i skali nowej zabudowy.

- w Kętach: śródmieście miasta Kęty w granicach lokacyjnych, określone granicą biegnącą po północnej stronie ul. Ogrodowej i ul. Klasztornej, wzdłuż ul. Rajskiej i równolegle do ul. Świętokrzyskiej skręca równolegle do ul. Nieznanego Żołnierza do ul. Żwirki i Wigury, następnie równolegle do ul. Sobieskiego – wzdłuż południowej granicy leżących przy niej działek do ul. Królickiego, wzdłuż tej ulicy do linii kolejowej, ul. Sienkiewicza, dalej wschodnią granicą działek przy ul. Kościuszki na północ, a następnie południową granicą działek przy ul. Krakowskiej równolegle do niej aż do ul. Św. Szczepana i wzdłuż tej ulicy na północ do północnej granicy działek przy ul. Wszystkich Świętych, tą granicą do północnej granicy działek przy ul. Ogrodowej; obszar w dzielnicy Podlesie pełniący funkcję Parku Miejskiego oraz kaplicę pw. Miłosierdzia Bożego pomiędzy ulicami Żeromskiego i Partyzantów.
- w Bulowicach: istniejący cmentarz komunalny przy ul. Bielskiej; otoczenie kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Wojciecha; nieczynny cmentarz katolicki przy ul. Stara Droga;
- w Malcu: obszar zespołu parkowo-dworskiego obejmujący dwór murowany, folwark, budynki folwarczne z końca XIX w.; obszar zabytkowych stawów maleckich;
- w Bielanych: obszar otaczający strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej zespołu parkowo-dworskiego w Bielanych – Kańczudze; obszar otaczający historyczny układ przestrzenny wsi Bielany; kapliczka z XIX w. z otoczeniem przy szlaku z Łęk;

- w Witkowicach: zespół parkowo-dworski; obszar istniejącego cmentarza rzymsko-katolickiego;
- w Nowej Wsi: zespół parkowo-dworski.

3) strefa K – ochrony konserwatorskiej – ekspozycji- wyznaczona w celu ochrony i kształtowania prawidłowej ekspozycji obiektów zabytkowych i zespołów oraz obszarów o szczególnych walorach krajobrazowych. Strefę tę wyznaczono na rysunku studium do ochrony walorów krajobrazowych w obrębie stawów hodowlanych w sołectwie Malec wyznaczone na rysunku planu:

W strefie obowiązuje:

- ochrona obiektów wraz z przedpołem widokowym;
- zakaz tworzenia dominant;
- zakaz realizacji barier przestrzennych itp. (w postaci zwartej zabudowy);
- ograniczenia nasadzeń zieleni wysokiej;
- zachowanie osi widokowych na obiekty zabytkowe;
- zakaz wszelkich działań i inwestycji powodujących degradację środowiska;
- rygor ochrony zadrzewień i wód otwartych.

Studium określa również zasady prowadzenia polityki przestrzennej. Jednym z celów szczegółowych jest pkt. 4) pełna ochrona dziedzictwa kulturowego, połączonego z utrwalaniem korzystnych cech historycznie wykształconej, wartościowej struktury funkcjonalno-przestrzennej obszarów zainwestowanych gminy.

5.1.4. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KĘTY.

Miejscowy Plan Zagospodarowania został przyjęty uchwałą nr IX/68/2015 Rady Miejskiej w Kętach z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kęty.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kęty określono podstawowe zasady kształtujące ład i porządek przestrzenny Gminy Kęty. Odnośnie do opieki i ochrony zabytków oraz dziedzictwa kulturowego wskazano następujące zasady:

§9. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. **Ustanawia się ścisłą ochronę konserwatorską dla następujących obiektów dziedzictwa kulturowego, wpisanych do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków–wrysowanych na rysunku planu w Kętach:**

- 1) układ urbanistyczny miasta –nr rej. zab. A-690/M (decyzja z dnia 7.03.1994 r.),
- 2) ul. Kęckie Góry Północne –cmentarz żydowski –nr rej. zab. A-866/M,
- 3) ul. Klasztorna –cmentarz i figura MBNP w zespole OO. Reformatów –nr rej. zab. A-861/M,
- 4) ul. Klasztorna –Kaplica w zespole w zespole OO. Reformatów –nr rej. zab. A-861/M,
- 5) ul. Klasztorna –Klasztor w zespole OO. Reformatów –nr rej. zab. A-861/M,

- 6) ul. Klasztorna – cmentarz i figura MBNP w zespole OO. Reformatów – nr rej. zab. A-861/M,
- 7) ul. Klasztorna – Kościół NPNMP w zespole OO. Reformatów – nr rej. zab. A-861/M,
- 8) ul. Klasztorna – mur z bramkami, kapliczkami w zespole OO. Reformatów – nr rej. zab. A-861/M,
- 9) ul. Kościuszki 6 – budynek mieszkalny, itp. gospodarczy w zespole klasztornym SS. Kapucynek, itp. Klarysek – nr rej. zab. A-863/M,
- 10) ul. Kościuszki 6 – Dom Kapelana w zespole klasztornym SS. Kapucynek, itp. Klarysek – nr rej. zab. A-863/M,
- 11) ul. Kościuszki 6 – Ogród w zespole klasztornym SS. Kapucynek, itp. Klarysek – nr rej. zab. A-863/M,
- 12) ul. Kościuszki 6 – Klasztor (skrzydło wschodnie) w zespole klasztornym SS. Kapucynek, itp. Klarysek – nr rej. zab. A-863/M,
- 13) ul. Kościuszki 6 – Klasztor (skrzydło zachodnie) w zespole klasztornym SS. Kapucynek, itp. Klarysek – nr rej. zab. A-863/M,
- 14) ul. Kościuszki 6 – Kościół pw. Św. Trójcy w zespole klasztornym SS. Kapucynek, itp. Klarysek – nr rej. zab. A-863/M,
- 15) ul. Krakowska 3 – Poczta, itp. budynek mieszkalno-usługowy, nr rej. zab. A-868/M,
- 16) ul. Mickiewicza (ul. Cmentarna), cmentarz komunalny, nr rej. zab. A-864/M,
- 17) ul. Mickiewicza, Kościół p.w. św. Jana Kantego, nr rej. zab. A-862/M,
- 18) ul. Mickiewicza, Kościół paraf. P.w. św. Katarzyny i Małgorzaty, nr rej. zab. A-860/M,
- 19) ul. Rynek 16, budynek mieszkalno-usługowy, itp. Muzeum, nr rej. zab. A-865/M,
- 20) ul. Rynek 25, budynek mieszkalno-usługowy, nr rej. zab. A-869/M, Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego – 8 – Poz. 3881 w Bulowicach:
- 21) ul. Bielska, Kościół pw. Św. Wojciecha, nr rej. zab. A-690/M,
- 22) Pałac w zespole pałacowo-parkowym, nr rej. zab. A-699/M,
- 23) Park w zespole pałacowo-parkowym, nr rej. zab. A-699/M,

w Malcu:

- 24) Gródek stożkowy, nr rej. zab. A-447/86 (dec. 22.04.1986 r.).
2. Ustanawia się **ochronę konserwatorską** dla budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, których wykaz zawiera Aneks nr 1 dołączony do uchwały.
3. Dla budynków wymienionych w ust.2 wprowadza się następujące ustalenia:
 - 1) w przypadku odbudowy, rozbudowy i nadbudowy przyjmuje się zasadę nawiązania kształtem bryły budynków i rodzajem użytych materiałów budowlanych do ich stanu pierwotnego – z dopuszczeniem (w uzasadnionych przypadkach) odstępstw od w/w zasad;
 - 2) dopuszcza się rozbiórkę budynków, o których mowa w ust.2 pod warunkiem spełnienia wymagań zawartych w przepisach odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

1. Ustanawia się **strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej** dla historycznie ukształtowanego układu urbanistycznego miasta z nakazem zachowania układu dróg i placów miejskich, zabudowy i układu działek.
2. Wyznacza się wrysowane na rysunku planu następujące stanowiska archeologiczne z odpowiadającą im numeracją (wg kart ewidencji stanowisk archeologicznych);

Funkcja obiektu	Chronologia	Nr stanowiska
punkt osadniczy	epoka kamienia AZP	106-49 nr stan. 5
ślad osadnictwa neolit	średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 6
ślad osadnictwa	epoka kamienia	AZP106-49 nr stan. 7
ślad osadnictwa	Osada otwarta pradziej/średniowiecze XIV –XV w .	AZP 106-49 nr stan. 8
ślad osadnictwa, osada otwarta (?)pradzieje	średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 9
osada otwarta (?)/ osada otwarta (?)	wczesne średniowiecze / średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 10
ślad osadnictwa, ślad osadnictwa osada otwarta epoka kamienia	pradzieje, średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 11
osada otwarta osada otwarta epoka brązu	okres halszacki, średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 12
ślad osadnictwa, osada otwarta (?),osada otwarta (?)	epoka kamienia, wczesne średniowiecze, średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 13
osada otwarta	średniowiecze XIV –XV w.	AZP 106-49 nr stan. 14
osada otwarta (?)	średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 15
obozowisko (?)	neolit	AZP 106-49 nr stan. 16
ślad osadnictwa	epoka brązu – okres halszacki	AZP 106-49 nr stan. 17 Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Poz. 3881
osada otwarta, ślad osadnictwa, osada otwarta	średniowiecze, pradzieje, średniowiecze	AZP 106-49 nr stan. 18

<i>śląd osadnictwa, ślad osadnictwa</i>	<i>pradzieje, średniowiecze</i>	<i>AZP 106-49 nr stan. 19</i>
---	---------------------------------	-------------------------------

Stanowiska w obszarze 106-50

<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>	<i>Nr stanowiska</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 1</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 2</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 3</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 4</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 5</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 6</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 7</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 8</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 9</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 10</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 11</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 12</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit lub neolit</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 13</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 14</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 15</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 16</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 17</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 18</i>

<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 19</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 20</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 21</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 106-50 nr stan. 22</i>

Stanowiska w obszarze 105-49

<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>	<i>Nr stanowiska</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>średniowiecze</i>	<i>AZP 105-49 nr stan. 2</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>	<i>AZP 105-49 nr stan. 3</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit</i>	<i>AZP 105-49 nr stan. 5</i>

Stanowiska w obszarze 105-50

<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>	<i>Nr stanowiska</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 1</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>średniowiecze</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 2</i>
<i>osada</i>	<i>średniowiecze</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 3 Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego– 10 –Poz. 3881</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 4</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 5</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 6</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit lub wczesna epoka brązu</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 7</i>
<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit</i>	<i>AZP 105-50 nr stan. 86.</i>

Roboty budowlane w zaznaczonych na rysunku planu stanowiskach archeologicznych wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W planie określono również poszczególne tereny zabudowy, wskazując również na cechy nośników reklamy, mogących być umieszczanymi na budynkach. W wyznaczonych strefach **TERENY ZABUDOWY**

MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ o pow. 38,96 ha, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1.MW –23.MW; TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ I ZABUDOWY USŁUGOWEJ o pow. 6,63 ha, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1.MWU–9 .MWU; TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ o pow. 313,40 ha, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1.MN – 145.MN

W granicach tych terenów w zakresie sposobu ich zagospodarowania i warunków zabudowy obowiązują zasady zawarte w Rozdziale 2 i 3 uchwały, a ponadto w rozdziale 4 §23 następujące ustalenia:

15) dopuszcza się umieszczanie nośników reklamowych (tablic informacyjnych i reklam) wyłącznie na ścianach parterów elewacji frontowych budynków pod warunkiem, że ich łączna powierzchnia nie przekroczy 2m² przypadających na jeden nr administracyjny budynku, na którym mają być umieszczone;

16) zakazuje się umieszczania wielkopowierzchniowych nośników reklamowych, o których mowa w §4 ust.1, pkt. 18.

Warunki te stanowią prawne zasady ładu przestrzennego Gminy Kęty, które mają wpływać pozytywnie na stan zachowania budynków i ład estetyczny w Gminie Kęty.

5.2. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW ORAZ ANALIZA STANU DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY KĘTY.

Gmina Kęty obejmująca miasto Kęty z dzielnicami Stare Miasto, Nowe Miasto i Kęty Podlesie oraz sołectwa Bielany, Bulowice, Łęki, Malec, Nowa Wieś, Witkowice posiada bogate zasoby stanowiące o wszechstronnym dziedzictwie kulturowym gminy. Na jej dziedzictwo składają się zarówno zabytki nieruchome, zabytki ruchome, a także dziedzictwo niematerialne (nazwy historyczne, geograficzne, zwyczaje, przekazy, wiedza i umiejętności oraz związane z nimi przedmioty i przestrzenie).

Osadnictwo na terenie gminy Kęty istniało już w epoce kamienia, o czym świadczą stanowiska archeologiczne na terenie gminy. **Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Kęty stanowi załącznik do Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami pn. „Gminna Ewidencja Zabytków Lista Zabytków Nieruchomych Gminy Kęty”**

Zwarte osadnictwo pojawiło się jednak w epoce średniowiecza, kiedy to tereny dzisiejszej gminy znajdowały się pod władzą książąt z dynastii Piastów z linii śląskiej. W tym czasie doszło do założenia wsi i później miasta Kęt, oraz niektórych wsi obecnej gminy. Kęty jako wieś istniała już w 1242 r., natomiast lokacja miasta na prawie niemieckim miała miejsce pomiędzy 1260 a 1277 rokiem. W roku 1277 Kęty były już nazwane miasteczkiem. Kolejna lokacja miasta, która przyniosła powstanie obecnego układu urbanistycznego rynku wraz z układem prostopadłych do niego dróg stanowiących część głównych szlaków handlowych, przypada na rok 1391. W okresie średniowiecza zostały również założone wsie Gminy Kęty: Bielany (XIII w.), Bulowice (II połowa XIV w.), Łęki (XIV/XV w.), Malec (początek XIV w.), Nowa Wieś (XV w.), Witkowice (I połowa XIV w.). Osadnictwo wiejskie miało charakter założeń w typie ulicówki lub wielodrożnicy. W roku 1457 ostatni książę oświęcimski Jan IV sprzedał tereny

dzisiejszej gminy Kęty królowi polskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi. Kęty zostały Królewskim Wolnym Miastem Kęty z rozwijającym się handlem i rzemiosłem. Najdawniejszymi rzemiosłami było szewstwo, sukiennictwo, rzeźnictwo. Mieszkańcy miasta uprawiali również rolę. Wsie zostały wsiami królewskimi (dochód z nich wpływał do skarbcza królewskiego np. Bielany), inne były własnością szlachecką. Wielka zamiana w przynależności państwowej obszaru nastąpiła w roku 1772, kiedy to tereny dzisiejszej gminy Kęty znalazły się w zaborze austriackim aż do 1918 r. W II połowie XIX w. po przywróceniu samorządu, miasto i poszczególne wsie tworzyły osobne gminy. Wtedy też nastąpił rozwój społeczny i kulturalny miejscowości. Powstawały stowarzyszenia, m. in. Kółka Rolnicze, straże OSP, czytelnie, zakładane i rozbudowywane były szkoły, w tym powstały pierwsze placówki nauczania średniego (1907 – Nauczycielskie Seminarium Męskie, czy szkoła przemysłowa uzupełniająca). Rozwinął się przemysł przetwórstwa produktów rolnych, wełniany oraz maszynowy. Na wsiach centrami promocji nowinek z zakresu rozwoju społecznego i gospodarczego stały się dwory i pałace. Okres międzywojenny wprowadził dalsze udogodnienia cywilizacyjne. W wyniku reformy samorządowej w roku 1934 powstały dwie odrębne gminy – Kęty – miejska i wiejska (skupiająca wsie Bielany, Bulowice, Hecznarowice, Łęki, Malec, Nowa Wieś, Pisarzowice, Witkowice). Do połączenia obu gmin doszło w 1975 r. Lata powojenne przyniosły wiele zmian w kwestiach urbanistyki oraz demograficznym. Kęty poddano procesowi uprzemysłowienia, a powstałe zakłady przetwórstwa metali lekkich, włókiennicze stanowiły źródło zarobkowania dla mieszkańców Kęt i okolicznych wsi.

Bogata historia pozostawiła interesujący obszar kulturowy. Najcenniejszy jego fragment, skupiający również wiele zabytków, obejmuje strefa rynku w Kętach, w planie zagospodarowania przestrzennego gminy oznaczona jako strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej. Jej elementami są urbanistyczny układ rynku, kamienice przyrynkowe, z tego 2 wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków, a także zabytki sakralne kościoły i klasztory. Dzisiejszy wygląd obszaru rynkowego, w którym przeważało drewniane budownictwo, zmienił się po wielkim pożarze miasta w roku 1797. W jego wyniku spłonęło 63% budynków. Po tym czasie w obszarze rynku zgodnie z przepisami prawa budowano murowane kamienice, wpięrowe parterowe, podbudowane o piętro w II połowie XIX i pocz. XX w. Poza zabudowę mieszczańską i sakralną w mieście, na terenie gminy znajdują się również zabytkowe budynki mieszkalne istniejące w sołectwach, obiekty sakralne (kościoły, kaplice i kapliczki, a także cmentarze) o znaczeniu historycznym. Szczególną kategorią elementów dziedzictwa materialnego gminy są zespoły pałacowo-dworskie, często wraz z otaczającymi założeniami parkowo-ogrodowymi. Można tu wymienić pałac rodziny Larischów w Bulowicach wraz z zespołem pałacowo-parkowym oraz zabudowę folwarczną, zespół dworski w Nowej Wsi, zespół folwarczny Czajki w Kętach, dwór wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Łękach, dwór z parkiem w zespole dworsko-parkowym w Malcu, dwór, park oraz zabudowania gospodarcze w Witkowicach. Miejscowości gminy Kęty posiadają bardzo bogatą przeszłość historyczną, która obrazuje również zdarzenia historii powszechnej, stanowiąc regionalny wycinek przeszłości państwa polskiego. Składają się na nią miejsca upamiętniające wydarzenia bądź działalność wybitnych osobistości i instytucji. Można tu zaznaczyć treści składające się na konkretne tematyczne szlaki, w których obiekty zabytkowe stanowią podstawę. Są to m.in. szlak sakralny, szlak śladami kęćzanina i wybitnego księgarza krakowskiego Ambrożego Grabowskiego, szlak śladami pobytu I Brygady Legionów Józefa Piłsudskiego w Kętach, szlak śladami urodzonych w Kętach wybitnych naukowców, pasjonatów i pionierów, takich jak: Eugeniusz Janota, August Freund, Henryk Dołkowski, Stanisław Krzyżanowski, Szczęśny i Ferdynand Kudelkowie, Antoni Hawełka, św. Jan Kanty. Ze względów historycznych elementami tradycji, wokół których można budować pozytywny program kształtowania poczucia tożsamości regionalnej wydają się być:

- tradycja księstwa oświęcimskiego,
- tradycja rzemiosła,
- tradycja gospodarki rolnej i stawowej (zarówno w mieście, jak i w sołectwach),
- związki z Małopolską
- tradycja legionowa,
- specyfika pogranicza historycznej ziemi Krakowskiej i Śląskiej.

Jako znaki tożsamości mogą wystąpić również elementy krajobrazu kulturowego z mozaiką stawów oraz krajobrazu nadrzecznego Soły.

Krajobraz kulturowy kształtuje się w związku z położeniem geograficznym gminy w Małopolsce, wzdłuż rzeki Soły, w makroregionie Kotliny Oświęcimskiej. Kotliny ta stanowi komunikacyjne przejście pomiędzy wzniesieniami Pogórza Karpackiego i południową krawędzią wyżyny Śląskiej. Kęty są najbardziej wysuniętą na południe gminą powiatu oświęcimskiego. Graniczy z gminami Porąbka (woj. śląskie), Andrychów (woj. małopolskie), od zachodu z gminą Wilamowice (woj. śląskie) od północy z gminą małopolską Osiek. Pod względem krajobrazowym dominuje w gminie krajobraz otwarty – osadniczo – rolniczy. Płaskie ukształtowanie i mały udział zalesień w pokryciu terenu powodują, że charakterystyczne dla gminy są dalekie widoki i szerokie panoramy. Szczególną rolę odgrywa jeden z grzbietów karpackich - Beskid Mały, zamykający od południa panoramy z terenu gminy. Dla walo-rów krajobrazowych gminy kluczowymi elementami są:

- ciągi krajobrazowe dolin rzecznych Soły i jej dopływów, łączące dalekie wglądy w pasma Beski-dów na południu oraz w rozległy krajobraz rolniczo – osadniczy w pozostałych kierunkach,
- zespoły stawów rybnych (szczególnie maleckich) o długiej tradycji historycznej, znacznych walo-rach przyrodniczych i ukształtowanej formie własnej,
- dominanty kulturowe w postaci wież kościołów parafialnych oraz elementów zespołów dwor-sko-parkowych,
- zespół wewnątrz krajobrazu zurbanizowanego w Kętach i w centrach wsi,
- krajobraz osadniczy historycznych zespołów ruralistycznych znacznie przekształcony w wyniku rozbudowy i modernizacji poszczególnych miejscowości,
- cennym elementem krajobrazowym, zagrożonym ze względu na zmiany gospodarczo – ekonomiczne, jest siatka rozłogów pól, decydująca o tożsamości krajobrazu rolniczego Małopol-ski.

Ważną rolę w zachowaniu dziedzictwa kulturowego gminy Kęty pełnią placówki i instytucje groma-dzące i przechowujące przedmioty dziedzictwa materialnego ruchomego oraz niematerialnego. Gmi-na Kęty prowadzi w mieście Kęty Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego, którego historia sięga 1977 r. Muzea odgrywają istotną rolę nie tylko realizując misję muzealną, ale również, stosując przepisy ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami, stanowią istotny element systemu ochrony zabytków w Polsce. Szczególnym zadaniem jest ochrona zabytków ruchomych, a narzędziem ochrony określo-nym przez Ministra właściwego ds. kultury jest wpis zabytku do inwentarza muzealnego. Muzeum gromadzi i ochrania dobra narodowe w postaci muzealiów. Prowadzi dwa inwentarze: dla zabytków

artystyczno-historycznych i drugi – etnograficznych. Na koniec 2024 r. muzeum chroniło w ten sposób 8751 eksponatów. Szczególnie cenne dla dziedzictwa narodowego, wskazujące na małopolską tożsamość, są pamiątki cechowe, wyposażenie dawniej istniejących warsztatów zawodów ginących, kolekcje stowarzyszeń, zbiory etnograficzne. Muzeum prowadzi również działalność badawczą i edukacyjną w zakresie obszaru związanego z zachowaniem i promocją dziedzictwa kulturowego gminy Kęty. Placówka jako wchodząca w skład państwowej sieci muzeów do ochrony dziedzictwa wykorzystuje restrykcyjne przepisy prawa związane z muzealiami, ale i posiada jako siedzibę kamienicę wpisaną do ścisłego rejestru zabytków.

Propagowaniem i zachowaniem zasobów dziedzictwa kulturowego zajmują się również pozostałe dwie instytucje kultury Gminy Kęty: Dom Kultury w Kętach (przy którym działają Zespoły Pieśni i Tańca „Kęczanie” i „Małe Kęty”) oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. Ambrożego Grabowskiego w Kętach.

O zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Kęty dbają również stowarzyszenia działające w obszarze zachowania zabytków, m.in. Towarzystwo Miłośników Kęt, Grupa Rekonstrukcji Historycznej Batalionu Obrony Narodowej „Oświęcim” w Bielanach prowadząca również izbę historyczną.

Izbę pamięci poświęconą czasom II wojny światowej i udziału kęczan w walkach m.in. na Monte Casino prowadzi Szkoła Podstawowa nr 2 w Kętach. W strzelnicy położonej na Kęckich Górach Południowych, od 2016 r. w sali tradycji historii 3. Kompanii Obrony Narodowej Kęty przybliży Klub Żołnierzy Rezerwy – LOK Grupa Operacyjna „Kęty”.

W sołectwach istnieją również organizacje, których działalność jest skupiona na zachowaniu dziedzictwa niematerialnego, w tym kulinariów, zwyczajów oraz obyczajów. Są to Koła Gospodyń Wiejskich istniejące często przy Kółkach Rolniczych. W Nowej Wsi działa Stowarzyszenie Wspólnie dla Nowej Wsi, którego jednym z zadań statutowych jest *1. Upowszechnianie wiedzy o tradycjach i historii miejscowości Nowa Wieś oraz gminy Kęty*. Podobne zadania ma istniejące w Bielanach *Stowarzyszenie Mieszkańców Bielan "Aktywni w każdym wieku"*.

5.3. ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami za zabytek uznaje obiekt, który:

- stanowi nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły,
- jest dziełem człowieka lub jest związany z jego działalnością,
- stanowi świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia,
- jego zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Łączne zaistnienie wymienionych wyżej przesłanek umożliwia uznanie obiektu za zabytek. W przypadku stwierdzenia istnienia wartości zabytku (artystycznej, historycznej bądź naukowej) wystarczy, aby obiekt posiadał przynajmniej jedną z nich, aby możliwy był jego wpis do rejestru zabytków.

Podstawową prawną formą ochrony zabytków w gminie Kęty jest wpis do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Małopolskiego. Do rejestru wpisano zabytki o najważniejszym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego gminy. Wpis do rejestru następuje na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Taka decyzja musi spełniać warunki określone art. 107 §1 i 2 Kodeks postępowania administracyjnego.

Do rejestru nie wpisuje się zabytku wpisanego do inwentarza muzeum, gdyż wpis do inwentarza według zapisów ustawy o muzeach jest już prawnym narzędziem ochrony dóbr narodowych, za jakie uznaje się muzealia.

Zabytki wpisane do rejestru województwa małopolskiego z terenu gminy stanowi załącznik do Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami pn. „Gminna Ewidencja Zabytków Lista Zabytków Nieruchomych Gminy Kęty”.

Tab. 1. Liczba zabytków wpisanych do Małopolskiego Rejestru Zabytków w odniesieniu do miejsca oraz funkcji

Jednostka pomocnicza	Liczba zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	Zabytki kościelne	Zespoły pałacowe, dworskie,	Domy	Cmentarze	Inne
Bulowice	2	1	1	0	0	0
Kęty	12	4	0	4	2	2
Malec	1	0	0	0	0	1
Razem	15	5	1	4	2	3

Na podstawie: „Wykazu obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Małopolskiego z uwzględnieniem podziału na powiaty i gminy.

Jak wynika z zestawienia szczególną ochroną jaką jest wpis do rejestru zabytków objęto 15 zabytków. Aż 12 z nich znajduje się na terenie Kęt, Bulowic (2) oraz 1 – w Malcu. Jeżeli idzie kategorię zabytków objętych ochroną niewątpliwie są to zabytki sakralne: kościoły, klasztory, cmentarze i kapliczki. Kolejno występują domy mieszkalne (kamienice w Kętach) oraz pałac wraz z parkiem w Bulowicach, a także układ urbanistyczny rynku w Kętach.

Do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora zabytków wpisano:**1. Kościół p.w. św. Wojciecha w Bulowicach - A-515 z 15.09.1987 (B) [A-690/M]**

Jak głosi miejscowa legenda, przez Bulowice zmierzał w swej misji na Pomorze św. Wojciech. Zatrzymując się w Bulowicach miał pobłogosławić wieś w miejscu gdzie stoi obecnie kościół pod jego wezwaniem. Drewniany kościół będący filią kościoła parafialnego w Kętach istniał już w XV w. W roku 1814 budynek spłonął. Trzy lata później kościół

odbudowano z trwałego materiału, w stylu józefińskim. Stało się to podstawą do utworzenia w Bulowicach osobnej parafii.

2. Pałac, park w Bulowicach A-150 z 22.08.1969, aktual. A-376/79 z 8.09.1980 (B) [A-699/M]

Neogotycki pałac w stylu angielskim został zbudowany w roku 1882 przez Edmunda Larischa herbu Laryssa. Obiekt wzniesiono na planie prostokąta. W trzech narożach budynku umieszczono baszty. Pałac posiada obszerny taras wychodzący na park. Pałac ten był prezentem dla jego żony, Jessey Mappelftoft-Paterson, wzorowanym na jej rodzinnej posiadłości, zamku Huntly

Castle w Szkocji. Wokół pałacu znajduje się założenie parkowe. W wyniku wywłaszczenia właścicieli przez władze po roku 1945 został on przejęty przez Skarb Państwa. W latach 60. i 70. służył jako siedziba sanatorium dla chorych na gruźlicę, a od lat 80. do 2008 r. jako oddział leczenia odwykowego

Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego. Obecnie pałac odzyskali potomkowie rodziny Larischów, którzy udostępniają posiadłość i organizują liczne wydarzenia dla lokalnej społeczności.

3. Układ urbanistyczny miasta Kęty, A-464 z 26.11.1986 (B) [A-867/M]

Rynek mający formę kwadratu o boku 91 m, wraz z odchodzącymi od niego ulicami i działkami siedliskowymi został założony prawdopodobnie po 3 lokacji miasta w 1391 r., przejawiając charakter lokacji miasta na prawie niemieckim. Jest to typowy średniowieczny lokacyjny układ miasta, oparty i wpisany na przecięciu się szlaków handlowych ze wschodu na zachód i z północy na południe. Do roku 1797 zabudowania przyrynkowe na 4 pierzejach rynku były drewniane (oprócz 4 kamienic). Na rynku znajdowały się: ratusz miejski, waga miejska oraz jatki kupieckie. Zabudowania spłonęły w wielkim pożarze miasta w 1797 r. W kolejnych latach domy odbudowano z trwałego materiału, początkowo jako budynki parterowe, następnie w II połowie XIX w. i I poł. XX w. nadbudowano piętra.

4. Kościół pw. św. Jana Kantego w Kętach, A-463 z 25.11.1986 (B) [A-862/M]

Kościół znajduje się przy kościele parafialnym pw. św. św. Małgorzaty i Katarzyny. Wzniesiono go na miejscu, gdzie według lokalnej tradycji miał znajdować się w średniowieczu dom rodzinny przyszłego profesora Uniwersytetu Krakowskiego św. Jana Kantego (tam gdzie ołtarz główny). Pierwsza mała i ciemna kaplica pw. Narodzenia Jana Kantego, ufundowana przez wojskiego

krakowskiego księcia Sykstusa Lubomirskiego oraz ks. Grzegorza Zdziewojskiego, powstała w latach 1644-1648. W okresie 1708-1715 kaplicę rozbudowano w stylu barokowym, zachowując pierwotne prezbiterium. Fundatorami przebudowy byli ks. Jan Chryzostom Pyzowic – kanonik krakowski i

prebendarz kościoła Św. Krzyża w Kętach oraz ks. Marcin Ośliński – dziekan kolegiaty św. Anny w Krakowie. Jest to jednonawowa barokowa świątynia z bogato zdobionymi ołtarzem głównym z 1722 r. oraz ołtarzami bocznymi. W 1781 r. kaplica została konsekrowana, stając się kościołem. Od 1702 r. w świątyni przechowywane są relikwie św. Jana Kantego. W roku 1796 rząd austriacki oddał kościół pod zarząd miasta, w którym był do zakończenia II wojny światowej, kiedy to przeszedł pod zarząd kęckiej parafii rzymskokatolickiej. W 2024 r. Kościół pw. św. Jana Kantego w Kętach podniesiony został do godności Sanktuarium.

5. Kościół parafialny pw. św. św. Małgorzaty i Katarzyny, cmentarz przykościelny, drzewostan, ogrodzenie, A-462 z 24.11.1986 (B) [A-860/M]

Katolicki Kościół pw. św. św. Małgorzaty i Katarzyny w Kętach jest najstarszą świątynią w mieście. Pierwsza wzmianka o kęckim kościele pochodzi z 1277 r. W dokumencie była mowa, że dla kościoła ówczesny właściciel Kęt książę Władysław opolski przeznaczył jeden łan wolny od czynszu. Kościół był centrum parafii kęckiej dekanatu oświęcimskiego. Należały do niej w przeszłości

także sąsiednie wsie. W średniowieczu kościół funkcjonował pod wezwaniem św. Małgorzaty, a od początku XVI w. także św. Katarzyny. Na miejscu drewnianego kościoła w XIV w. zbudowano murowaną gotycką świątynię. Obecnie jej część stanowi trójprzęsłowe prezbiterium z ołtarzem głównym. Gotycka świątynia została zniszczona podczas pożaru w 1657 r. Kościół odbudowano do 1685 r. Wnętrze kościoła utrzymane jest w stylu barokowym. W świątyni rozmieszczone były po bokach liczne ołtarze utrzymywane przez cechy rzemieślnicze. W XVIII w. zmieniła się bryła zewnętrzna kościoła, kiedy zawaliły się zachodnie przęsła trójnawowej bazyliki. Rozebrano wtedy północną wieżę kościoła. Zachowała się za to druga wieża - południowa. W 1910 r. wieżę tę przebudowano oraz zwieńczono neobarokowym, miedzianym hełmem. Przy kościele parafialnym znajdował się cmentarz.

6. Zespół klasztorny SS. Klarysek: kościół, budynki mieszkalne i gospodarcze, ogród, mur ogrodzeniowy, A-581/88 z 27.08.1988 (B) [A-863/M]

Założycielką klasztoru, funkcjonującego najpierw jako wspólnota sióstr Kapucynek, była Matka Maria od Najświętszego Serca Jezusa (Walentyna Łempicka). W 1880 r. otrzymała pozwolenie na założenie klasztoru. Działkę pod jego budowę dla klasztoru nabyła hr. Jadwiga Husarzewska, kanoniczka sabaudzka. Budowę klasztoru zaczęto rok później. W 1885 r. rozpoczęto również budowę niewielkiego kościoła. Jego konsekracja pw. Trójcy Przenajświętszej nastąpiła w 1893 r. Neogotycka budowla po-

wstała na planie prostokąta z pięknie zdobionymi detalami snycerskimi Stanisława Jarząbka. W 1910 r.

do świątyni dobudowano Kaplicę Męki Pańskiej oraz dokonano aktu włączenia zakonu do Zakonu Franciszkanek Najświętszego Sakramentu ze Lwowa (dziś SS. Klaryski od Wieczystej Adoracji). Od uroczystego wystawienia Najświętszego Sakramentu w lutym 1910 r. trwa tu nieprzerwanie adoracja Jezusa ukrytego w białej Hostii. Siostry żyją według Reguły św. Klary.

7. Zespół klasztorny: kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, klasztor OO. Reformatów, cmentarz przykościelny, mur z bramkami i kapliczkami - stacjami Męki Pańskiej, A-467 z 18.12.1986 [A-861/M]

Początki kęckiego klasztoru franciszkanów sięgają przełomu XVII/XVIII w. Jego fundatorem był chorąży krakowski Andrzej Jan Żydowski. Pierwsi zakonnicy przybyli do Kęt w połowie 1700 r. Trzy lata później rozpoczęto budowę klasztoru oraz przyklasztornego kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Trwała ona 10 lat. W 1714 r. biskup krakowski ks. Kazimierz Łubieński dokonał konsekracji kościoła. Jest to jednonawowa świątynia w stylu barokowym, wybudowana na planie prostokąta. W świątyni znajduje się bogato złożony ołtarz główny wykonany przez brata zakonnego Modesta Gronalewicza w latach 1710-1714. W centrum ołtarza znajduje się charakterystyczna dla świątyń franciszkańskich grupa ukrzyżowania tj. Chrystus wiszący na krzyżu (z XVIII w.) wraz z rzeźbami postaci Matki Boskiej Bolejącej oraz Jana Ewangelisty (pocz. XX w.). W klasztorze znajduje się wiele cennych

szczytów. W 1714 r. biskup krakowski ks. Kazimierz Łubieński dokonał konsekracji kościoła. Jest to jednonawowa świątynia w stylu barokowym, wybudowana na planie prostokąta. W świątyni znajduje się bogato złożony ołtarz główny wykonany przez brata zakonnego Modesta Gronalewicza w latach 1710-1714. W centrum ołtarza znajduje się charakterystyczna dla świątyń franciszkańskich grupa ukrzyżowania tj. Chrystus wiszący na krzyżu (z XVIII w.) wraz z rzeźbami postaci Matki Boskiej Bolejącej oraz Jana Ewangelisty (pocz. XX w.). W klasztorze znajduje się wiele cennych

zabytków ruchomych, jak obrazy oraz drewniana gotycka rzeźba Matki Boskiej Bolesnej, trzymającej na kolanach ciało ukrzyżowanego Chrystusa tzw. *Pieta.*, z pierwszej połowy XV w. Pierwotnie znajdowała się ona w ołtarzu cechu piekarzy w kęckiej farze. W latach 1767-1788 została подарowana klasztorowi franciszkanów.

W latach 1901-1902 do głównej nawy kościoła dobudowano dwie kaplice: św. Dydaka oraz Porcjunkuli. Od zachodu do bryły kościoła przylega jednopiętrowy klasztor, z wewnętrznym dziedzińcem zwanym wirydarzem. Przy kościele znajdował się cmentarz, który w latach 1787-1795 pełnił rolę cmentarza parafialnego.

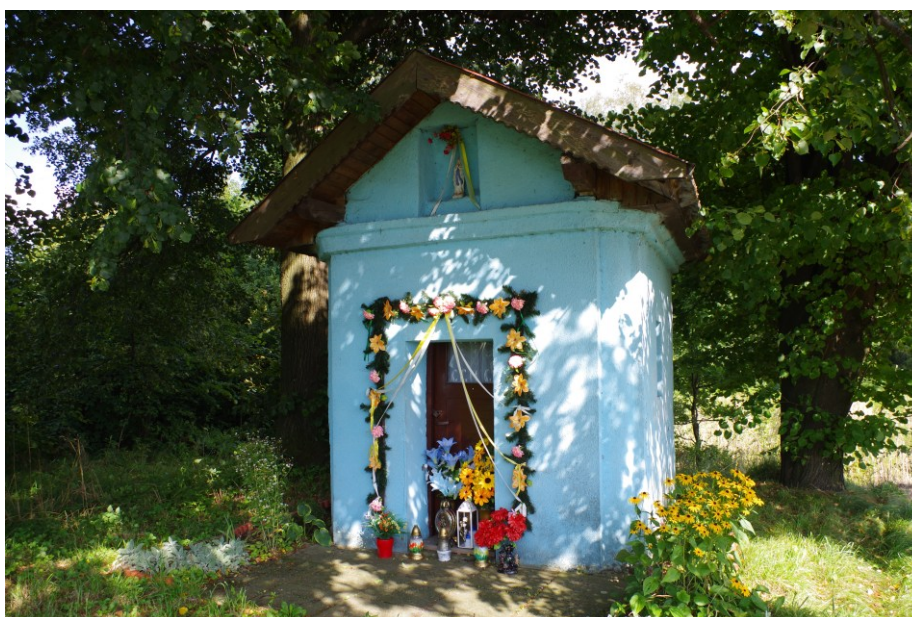
8. Cmentarz komunalny, A-653/90 z 23.01.1990 (B) [A-864/M]

Cmentarz założony jako cmentarz parafialny w roku 1827-1829 poza obszarem miasta. Był to pierwszy pozakościelny cmentarz w Kętach. Na cmentarzu znajdują się wspaniałe przykłady sztuki rzeźbiarskiej z XIX w. Pochowane

są na nim osoby z historii miasta, członkowie rodów rzemieślniczych. Obecnie cmentarz jest w zarządzie Gminy Kęty.

9. Podlasie Kęckie – kapliczka przydrożna z 30.09.1937 [A-1200/M] dz. nr 1704, Kęckie Góry Północne

10. Cmentarz żydowski, A-651/90 z 16.01.1990 (B)[A-866/M] na ul. Kęckie Góry Południowe

Cmentarz został założony w 1892 r. w odległości około 3 km od centrum miasta, na obrzeżach wsi Witkowice. W miejskich księgach gruntowych zachował się zapis o przyznaniu w 1893 r. prawa własności do wzmiankowanego terenu Stowarzyszeniu Postępowemu Rytualno - Religijnemu Anszei Emes. Teren cmentarza ogrodzono, a w rogu nekropolii wzniesiono dom przedpogrzebowy (*Beit Tahara - Dom oczyszczenia*). Podczas II wojny światowej Niemcy zdewastowali cmentarz, nie został on jednak

zniszczony całkowicie. Pod koniec lat 80-tych z inicjatywy amerykańskiego biznesmena, Henrego Kannerera cmentarz został odbudowany i uporządkowany. Z jego inicjatywy, przy współpracy ks. Ryszarda Honkisa, jego brata p. Zbigniewa Honkisa oraz małżeństwa architektów, państwa Barbary i Szymona Zina, uporządkowano cmentarz. Na powierzchni 0,1 ha zachowało się ok. 30 nagrobków pochodzących z XX w. Nagrobki zostały wykonane z granitu, piaskowca i kamienia wapiennego. Na płaskich kamiennych tablicach nagrobnych zachowały się typowe zdobienia oraz inskrypcje w języku hebrajskim, jidysz i niemieckim.

11. Dom ul. Krakowska 3, d. poczta, A-588/88 z 28.11.1988 (B) [A-868/M]

Dawny budynek wójtostwa kęckiego, w którym umiejscowiona była łaźnia. W połowie XVIII w. przebudowana na karczmę wójtowską. Końcem XVIII w. została wyremontowana i przebudowana. W XIX w. należała do barona Karola Larischa, który wykupił wójtostwo kęckie. Wynajmował budynek na zajazd „Pod dzikim kotem” oraz na mieszkania dla urzędników magistratu kęckiego. W roku 1840 urodził się tu An-

toni Hawełka – słynny krakowski restaurator. W II połowie XIX w. do 1902 w budynku mieściły się koszarzy wpierw wojsk Batalionu Obrony Krajowej, następnie pułku dragonów cesarskich. Od lat 70-tych do 1902 miasto dzierżawiło budynek od Edmunda Larischa. Po roku 1902 mieściła się tu poczta. Po

1945 r. budynek przejęty został na Skarb Państwa i urządzono w nim mieszkania komunalne, a w części budynku sanitariaty. Obecnie budynek pełni funkcję mieszkalno- usługową i jest w rękach prywatnych.

12. Dom Rynek 16, A-567/94 z 4.10.1994 (B) [A-865/M]

Kamienica mieszczańska powstała na działce przynależącej do kamienicy nr Rynek 17 w latach 1843-1845. Została ona zbudowana przez asesora miejskiego i zegarmistrza Franciszka Wundureda oraz jego żonę Teklę z Gizickich, wdowę po Andrzeju Fencenko (właścicielu domu Rynek 17). Był to jeden z ostatnich wybudowanych domów wokół rynku. Właśnością Wundurów była do 1870 r., kiedy to została sprzedana Mojżeszowi Gruberowi. W

latach 80. XIX w. należała do Heleny Kotońskiej, która sprzedała w roku 1890 budynek byłemu burmistrzowi Kęt Wincentemu Krzysztoforskiemu i jego żonie Karolinie. Wynajmowali oni parter Markusowi Offnerowi na sklep, zaś mieszkanie na piętrze dr Zygmuntowi Sewerynowi. W roku 1918 dom nabyli Markus i Laura Offnerowie.

W okresie 1932-1942 na parterze mieścił się sklep żelazny Sali Offner. W 1941 r. kamienica została zarekwirowana przez III Rzeszę Niemiecką. Niestety właściciele i ich potomkowie zginęli w ramach Holokaustu. W 1964 r. na podstawie zasiedzenia kamienica przeszła na rzecz Skarbu Państwa, a następnie Gminy Kęty. W latach 90-tych XX w. utworzono tu Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach, które znajduje się tu do chwili obecnej.

13. Dom Rynek 25, A-694/93 10.12.1993 (B) [A-869/M]

Do 1797 r. stał tu dom drewniany, usadowiony na średniowiecznej działce siedliskowej. Końcem XVIII w. jego właścicielem była rodzina Cempielewiczów. W okresie 1826-1834 dom należał do kupca Antoniego Mrozowskiego i jego żony Tekli. W roku 1834 część domu należała do Franciszka Bergera i Tekli wdowy po Antonim Mrozowskim. W 1861 r. całość była już

własnością syna Antoniego – Stanisława, kupca i radnego gminy Kęty. W lata 80. XIX w. kamienica przeszła na spadkobierców Stanisława: Emilię z Mrozowskich Czulińską, Franciszka, Aleksandra, Antoniego Mrozowskich, Edmunda Krzysztoforskiego i jego żony Katarzyny z Dworzańskich. Ostatecznie w roku 1889 jedynym właścicielem został Edmund Krzysztoforski (mydlarz, późniejszy burmistrz gminy Kęty 1902-1918). Po jego śmierci budynek odziedziczyły dzieci: Michał, Jan Kanty, Anna Skoczeń, Bronisława Christ. Następnie kamienica należała do rodziny Christów. Około połowy XIX w. doszło do scalenia kamienicy z kamienicą nr 26, stojącą obok. Dziś to jeden budynek.

14. Malec, gm. Kęty, średniowieczny gródek stożkowaty otoczony stawem, A-447/86 z 02.04.1986(B) –przekazano do rej. C

Są to ślady fundamentów średniowiecznego zamku na wyspie pokrytej starodrzewem, otoczonej stawem.

15. Kęty, gm. Kęty, dom ul. Krakowska 53 w Kętach; Willa miejska w stylu eklektycznym

Obiekt nie jest wpisany do rejestru zabytków, a jedynie ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Jak już wspomniano prawną formą ochrony zabytków ruchomych zgodnie z ustawą o muzeach jest wpis do inwentarza muzealnego. W tym zakresie na terenie gminy Kęty działa Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego. Zgodnie z zapisami art. 21 ustawy o muzeach, muzealia wpisane do inwentarza muzealnego są zabytkami i dobrami narodowymi.

Art.21.

1. Muzealiami są rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność muzeum i wpisane do inwentarza muzealiów. Muzealia stanowią dobro narodowe.

1a. W przypadku muzeum nieposiadającego osobowości prawnej, muzealiami są rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność podmiotu, który utworzył muzeum, oraz wpisane do inwentarza muzealiów

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, zakres, formy i sposób ewidencjonowania zabytków w muzeach, wskazując, w szczególności, rodzaj dokumentacji ewidencyjnej, wymagania, jakim powinno odpowiadać prowadzenie tej dokumentacji, sposób oznakowania muzealiów oraz tryb ich dokumentowania w przypadku przenoszenia poza siedzibę muzeum oraz skreślania z inwentarza muzeum.

W gminie Kęty nie występują prawne formy ochrony zabytków takie jak: pomnik historii oraz park kulturowy. Szczególną prawną formą są ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Kwestie tej ochrony omówiono w pkt. 5. *Sfera ścisłej ochrony konserwatorskiej A*, w przeważającej części pokrywają się z zabytkami wyznaczonymi w rejestrze, ale i rozszerza obszar ścisłej ochrony na zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

5.4. ZABYTKI W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Stosownie do art. 22 ust 5 ww. ustawy: W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru,
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W gminnej ewidencji zabytków ujęte są zabytki nieruchome: budynki, układy urbanistyczne, zespoły budowlane i zabytki archeologii oraz ruchome: kapliczki.

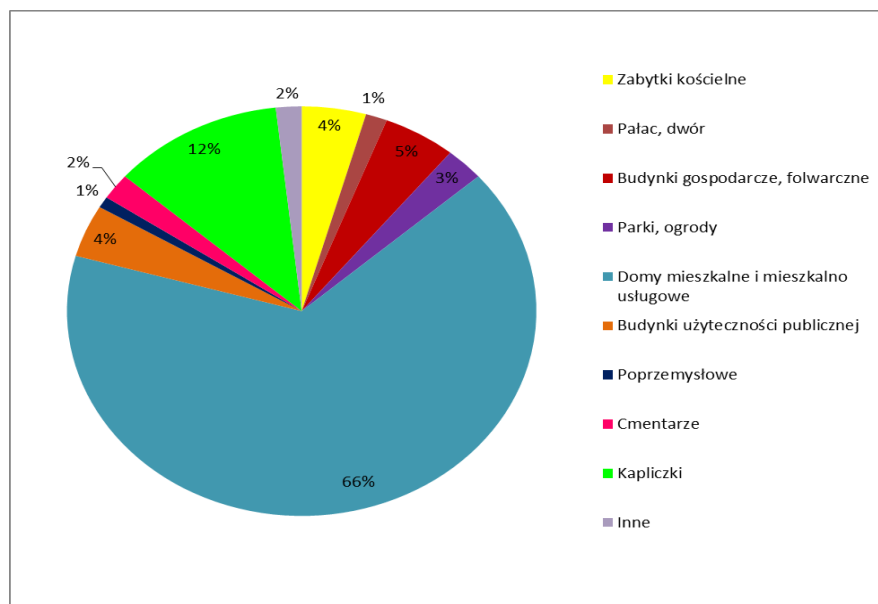
Ujęcie obiektu w gminnej ewidencji zabytków skutkuje obowiązkiem uzgadniania z urzędem konserwatorskim dla takiego obiektu:

- decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, na podstawie art. 53 i 60 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1940 ze zm.);
- pozwolenia na budowę lub rozbiórkę, na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 1881 ze zm.).

Gminna Ewidencja Zabytków gminy Kęty stanowi załącznik do Programu.**Tab. 2. Podział zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kęty z podziałem na rodzaj oraz miejscowość występowania.**

Miejscowość	Liczba zabytków nieruchomych wpisanych do re- jestru zabytków	Zabytki kościelne	Pałac, dwór	Budynki gospo- darcze, folwarczne	Parki, ogrody	Domy mieszkalne i mieszkalno - usługowe	Budynki użytecz- ności publicznej	Po przemysłowe	Cmentarze	Kapliczki	Inne
Bielany	9	1	-	-	-	1	-	-	1	5	1
Bulowice	35	2	1	7	1	17	-	-	2	5	-
Kęty	249	12	0	2	4	194	14	3	3	13	4
Łęki	16	-	1	5	1	5	-	-	-	4	-
Malec	5	-	1	-	1	1	-	-	-	1	1
Nowa Wieś	14	-	1	2	1	4	-	-	-	6	-
Witkowice	11	-	1	1	1	1	-	-	1	6	-
Razem	339	15	5	17	9	223	14	3	7	40	6

Na podstawie umiejscowienia zabytków można stwierdzić, że najwięcej zabytków znajduje się w Kętach, następnie Bulowicach i Łękach. Przeważającą część zabytków stanowią domy mieszkalne oraz mieszkalno- usługowe (66%), skupione właśnie na terenie miasta. Natomiast drugą pozycję pod kątem ilości zajmują kapliczki (12%), występujące na terenie każdej miejscowości. W sołectwach (oprócz Bielan) występują zespoły dworsko-folwarczne. Zespół parkowo – dworski w Bielanach – Kańczudze został jednak w studium uwarunkowań wymieniony jako podlegający ścisłej ochronie konserwatorskiej. Dużą kategorię zabytków stanowią budynki w których prowadzona jest działalność użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, muzeum, biblioteka, komisariat policji, budynek OSP, przedszkola, budynek sądu). Do kategorii innych zabytków zaliczono w Bielanach piwniczkę na ul. Krętej, w Kętach: układ urbanistyczny rynku, strzelnicę, pomnik grunwaldzki, figurę św. Józefa z dzieciątkiem przy klasztorze Zakonu Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego; w Malcu – gródek stożkowy.

Wykres.1. Podział zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kęty ze względu na charakter zabytków.

Mocne strony	Słabe strony
• Bogactwo zabytków o różnym charakterze, od zabytków i zespołów sakralnych, przez zespoły pałacowo-dworskie i folwarczne, kamienice miejskie i budynki wiejskie charakterystyczne dla regionu. • Dobry stan zachowania zabytków sakralnych o wysokiej wartości kulturowej • Atrakcyjne położenie przyrodniczo-krajo-brazowe, w tym bliskość obszaru Natura 2000, stwarzające warunki do rozwoju turystyki. • Bogata i ciekawa przeszłość. • Istnienie na terenie gminy Muzeum, prowadzącego badania z zakresu historii miejscowości gminy oraz chroniącego i prezentującego zabytki ruchome. Muzeum jest również wizytówką przeszłości gminy dla osób przyjezdnych. • Miasto kościołów i klasztorów z kultem kępczanina św. Jana Kantego. • Pierwszy na świecie dom Zakonu Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego. • Miejsce pobytu I Brygady Legionów w roku 1915, jako miejsce gdzie doszło do zakończenia reorganizacji Brygady. • Kolebka wielu sławnych osobistości o regionalnym i krajowym znaczeniu dla poszczególnych obszarów nauki, często o pionierskich dokonaniach. • Dwa ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym, Miasto jest połączone drogą krajową nr 52 z Krakowem (80km) oraz Białą-Białą, droga 948 łącząca Kęty z Oświęcimiem i Górnym Śląskiem. • Zachowany układ urbanistyczny rynku miasta. • Promowanie walorów i dziedzictwa gminy poprzez mapę szlaku sakralnego. • Przynależność do LGD Dolina Soły. • Wykorzystywanie funduszy unijnych przez władze Gminy.	• Słabe wykorzystanie walorów turystycznych gminy Kęty. • Bierność mieszkańców na sprawy ochrony dziedzictwa. • Brak środków na prowadzenie dokładnych badań archeologicznych, architektonicznych i historycznych. • Brak wizualnej spójności reklam, witryn i ogłoszeń w przestrzeni publicznej miasta. • Niepełna wiedza o wartościach dziedzictwa kulturowego. • Niewystarczające oznaczenie zabytkowych budynków oraz brak znaków kierunkowych do historycznych obiektów.

Szanse	Zagrożenia
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na zachowanie i promocję zabytków. - Korzystanie ze wsparcia struktur takich jak LGD Dolina Soły. - Zwiększenie środków budżetu gminy na prace remontowe przy zabytkach. - Powiększenie bazy turystycznej. - Skoordynowanie działań związanych z promocją turystyki i walorów zabytkowych i historycznych gminy – powstanie punktu informacji turystycznej. - Rozwój współpracy między władzami gminy a władzami powiatu, współpraca z województwem, ościennymi gminami. - Wykorzystanie doświadczeń międzynarodowych, krajowych i regionalnych w zakresie ochrony zabytków. - Popularyzowanie dobrych wzorców zagospodarowania i poszanowania obiektów zabytkowych. - Szeroka promocja i popularyzowanie walorów dziedzictwa gminy Kęty z wykorzystaniem nowych narzędzi komunikacji. - Rozwijanie działalności Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach, zwiększenie przestrzeni wystawienniczej, modernizacja wystaw stałych. - Wzrost świadomości dotyczącej potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego.	- Samowolne działania bez uzgodnień konserwatorskich i zacieranie walorów historycznych obiektów zabytkowych. - Stosowanie nowoczesnych materiałów, technologii lub kolorystyk niedostosowanych do historycznego charakteru zabudowy. - Niewystarczająca znajomość przepisów prawa dot. ochrony i opieki nad zabytkami. - Niewłaściwe użytkowanie i komercjalizacja obiektów zabytkowych. - Nieuregulowany stan prawny części zabytkowych nieruchomości, zniechęcający lub uniemożliwiający podjęcie prac renowacyjnych. - Negatywne nastawienie części właścicieli i użytkowników do ochrony zabytków, postrzeganej nie jako szansa zachowania wspólnego dziedzictwa, a źródło represji i ograniczeń i zwiększonych kosztów remontów.

Ocena aktualnej sytuacji rozwojowej oznacza konieczność ponownego spojrzenia na potencjał wewnętrzny oraz przestrzeń kulturową Gminy Kęty, jako jednego z czynników rozwoju gminy. Coraz większą rolę w podniesieniu atrakcyjności miejsc ma nie tylko kapitał fizyczny (czyli zasoby, przestrzeń historyczna), ale kapitał intelektualny (bazujący na wykształceniu, wiedzy, talentach, kreatywności i aspiracjach), a także kapitał symboliczny (tradycje, tożsamość i poczucie związku z danym, uznawanym za wyjątkowe i unikatowe, miejscu). Biorąc pod uwagę wszystkie trzy zasoby kapitałowe, możliwe jest stworzenie z Gminy Kęty atrakcyjnej przestrzeni i wzmocnienie jego kapitału społecznego i gospodarczego. Wymaga to jednak przemyślanej i spójnej polityki promocyjnej, częścią której jest nieodzownie ochrona i opieka nad zabytkami.

6. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

6.1. PRIORYTETY GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY 2025-2028.

Cele realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty zgrupowano w trzech głównych priorytetach, które pozwolą na realizację celów dotyczących ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego zawartych w ustawie o ochronie i opiece nad zabytkami oraz różnego rodzaju strategiach.

Priorytet 1. Wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego jako jednego z elementów rozwoju społeczno-gospodarczego.

Priorytet 2. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Priorytet 3. Badanie, dokumentowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego będącego ważną częścią w budowaniu tożsamości.

6.2. KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY 2025-2028

Każdemu z priorytetów określono cele szczegółowe określające kierunki działań oraz zadania których realizacja pomoże osiągnąć zakładane cele ogólne. Natomiast w celu weryfikacji stopnia realizacji poszczególnych priorytetów będą używane wskaźniki przyporządkowane do zadań.

Priorytet 1. Wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego jako jednego z elementów rozwoju społeczno-gospodarczego.		
Kierunki działań	Zadania	Sposób weryfikacji
1. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i poprawa ich stanu zachowania.	1. Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich na obiektach stanowiących własność gminy.	Liczba obiektów zabytkowych poddanych pracom inwestycyjnym konserwacyjno-remontowych.
	2. Poszukiwanie możliwości dofinansowania prac na obiektach zabytkowych będących własnością gminy.	Wysokość wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami
	3. Dofinansowanie prac konserwatorsko-remontowych przez Gminę Kęty w formie dotacji przy obiektach zabytkowych nie będących	Wysokość wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami

	własnością Gminy Kęty oraz w poszukiwaniu środków finansowych zewnętrznych do prowadzenia przez właścicieli obiektów zabytkowych prac renowacyjnych.	
	4. Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą.	Liczba obiektów zabytkowych objętych systemem zapobiegającym pożarom, zniszczeniu i zapobieganiu kradzieży
	5. Prowadzenie prac przy zabytkach i cmentarzach zgodnie z wymogami przepisów prawa związanymi z opieką i ochroną zabytków.	Liczba obiektów zabytkowych poddanych pracom inwestycyjnym.
	6. Interwencja władz gminy przy rażących naruszeniach prawa budowlanego na obszarach objętych ochroną konserwatorską oraz przy obiektach zabytkowych we współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.	Liczba interwencji związanych z nadzorem nad przestrzeganiem zapisów planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kęty.
2. Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami.	1. Podejmowanie działań związanych z aktualizacją i weryfikacją obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków.	Ilość działań związanych z aktualizacją i weryfikacją obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków
	2. Ujednolicenie i aktualizacja uchwały o dofinansowaniu przez Gminę Kęty prac remontowych przy zabytkach.	Ilość opracowanych dokumentów
	3. Zabezpieczenie środków w budżecie gminnym przeznaczonych na dofinansowanie prac konserwatorskich i remontów.	Ilość środków przeznaczonych na dofinansowanie
3. Podejmowanie działań mających na celu podniesienie atrakcyjności	1. Opracowanie zasad dotyczących umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych w gminie, zgodnie z ustawą o ochronie za-	Liczba opracowanych zasad, dokumentów

zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne, edukacyjne.	bytków i ustawą krajobrazową, w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.	
	2. Uświadamianie mieszkańców w kwestii estetyki urbanistycznej .	Ilość podjętych działań
	3. Utrzymanie istniejących i opracowanie nowych szlaków turystycznych, wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego.	Ilość nowych szlaków
4. Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie i rozwój miejsc związanych z zachowaniem dziedzictwa.	1. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych lub firm turystycznych w szczególności poprzez promocje w zakresie organizacji wypoczynku związanego z zachowaniem dziedzictwa	Ilość podjętych działań promocyjnych
	2. Współpraca ze wspólnotami religijnymi i innymi organizacjami będącymi właścicielem lub użytkownikiem budynków zabytkowych.	Ilość podjętych działań.
	3. Aktywne prowadzenie Punktu Informacji Turystycznej	Liczba osób odwiedzających Punkt.
	4. Wspieranie rozwoju Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego	Ilość podjętych działań

Priorytet 2. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego

Kierunki działań	Zadania	Sposób weryfikacji
1. Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.	1. Weryfikacja na etapie aktualizacji i sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kęty w kwestii związanej z ochroną zabytków.	Liczba usuniętych lub zmniejszonych do wymogów planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kęty nośników reklamowych na budynkach.

	2. Współpraca z Województwem Małopolskim oraz Powiatem oświęcimskim przy opracowywaniu ich Programów Opieki nad Zabytkami z wskazaniem zabytków z terenu Gminy Kęty jako wartościowych dla dziedzictwa kulturowego powiatu i województwa.	Liczba nowych obiektów z terenu gminy Kęty ujętych w Wojewódzkim i Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami.
	3. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków.	Zaktualizowana ewidencja zabytków. Ilość przeprowadzonych aktualizacji /ilość dodanych lub usuniętych obiektów z ewidencji
	4. Podejmowanie działań w celu objęcia ochroną i wpisania do rejestru zabytków cennych historycznie budynków.	Liczba objętych ochroną rejestrową cennych historycznie budynków.
	5. Stworzenie ewidencji zabytków ruchomych i dziedzictwa niematerialnego.	Ewidencja zabytków ruchomych i dziedzictwa niematerialnego.
	6. Podejmowanie działań w celu odkrywania i przybliżania nowych wątków dziejów gminy np. poprzez badania archeologiczne.	

Priorytet 3. Badanie, dokumentowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego będącego ważną częścią w budowaniu tożsamości.

Kierunki działań	Zadania	Sposób weryfikacji
1. Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturo-	1. Udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronach internetowych.	Liczba artykułów oraz działań promocyjnych na stronie internetowej gminy.

wym Gminy Kęty- edukacja i popularyzacja wiedzy o dziedzictwie kulturowym gminy.	2. Organizowanie szkoleń dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami dla mieszkańców oraz popularyzacja tzw. dobrych praktyk przy renowacji obiektów zabytkowych.	Liczba szkoleń.
	3. Organizowanie i wspieranie działań (np. wystaw czasowych, spotkań) związanych z popularyzacją dziedzictwa kulturowego.	Liczba wystaw czasowych, spotkań.
	4. Wydawanie i wspieranie w wydaniu wydawnictw popularyzujących (przewodników, map, folderów promocyjnych) dziedzictwa kulturowego Gminy Kęty.	Liczba wydanych publikacji.
	5. Wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego w edukacji szkolnej oraz pozaszkolnej.	Liczba lekcji, warsztatów.
	6. Prowadzenie i finansowanie badań nad historią obiektów zabytkowych.	Liczba podjętych badań.
2. Promocja dziedzictwa kulturowego w tym zabytków, jako produktów turystycznie atrakcyjnych.	1. Dalsze oznaczenie miasta Kęty jako terenu atrakcyjnego turystycznie w tym rozwój zintegrowanego systemu informacji wizualnej (tablice informacyjne) o zabytkach i innych elementach krajobrazu kulturowego.	Liczba znaków drogowych wskazujących na miejsca atrakcyjne turystycznie.
	2. Opracowanie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, samochodowych).	Liczba utworzonych szlaków.
	3. Promocja dziedzictwa kulturowego Gminy na konferencjach, spotkaniach tematycznych oraz w środkach przekazu masowego.	Liczba artykułów oraz działań promocyjnych w środkach masowego przekazu.

	4. Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie wspólnej promocji regionu.	Liczba podjętych inicjatyw we współpracy z innymi gminami.
--	--	--

7. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Podstawę instrumentarium realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028 stanowi obowiązujące prawo oraz zawarte w nim regulacje.

Zakłada się, że określone w Programie kierunki i działania były wykonywane przy pomocy następujących instrumentów:

1. instrumentów prawnych – wynikających z przepisów ustawowych:

- aktualizacja miejscowych dokumentów planistycznych,
- wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów o wielkim znaczeniu historycznym dla regionu,
- wykonywanie decyzji administracyjnych, np. wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków,
- prowadzenie inwentarzy muzealnych

2. instrumentów finansowych:

- m.in. finansowanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością gminy,
- korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich oraz dotacje, subwencje, dofinansowania, nagrody, zachęty finansowe dla właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych,
- dofinansowywanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością osób trzecich,
- dofinansowywanie i finansowanie zadań z zakresu dziedzictwa kulturowego w odniesieniu do współpracy Gminy Kęty z organizacjami pozarządowymi.

3. instrumentów koordynacji:

- m.in. poprzez realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego itp.,
- współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi,
- współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- współpraca z sąsiednimi samorządami w celu opracowania wspólnej strategii ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego.

4. instrumentów społecznych:

- działania edukacyjne i promocyjne,
- współdziałanie z organizacjami społecznymi,
- działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,
- prowadzenie szkoleń dla zainteresowanych sprawą opieki i ochrony nad zabytkami, w szczególności właścicieli zabytków,
- promowanie dziedzictwa wśród mieszkańców Gminy Kęty i działanie w zakresie budowania tożsamości kulturowej.

5. instrumentów kontrolnych:

- aktualizacja i weryfikacja gminnej ewidencji zabytków,
- monitoring zachowywania zasad ujętych w planie zagospodarowania przestrzennego;
- nadzór nad stanem zachowania dziedzictwa kulturowego,
- monitorowanie stanu zachowania i funkcjonowania środowiska kulturowego,
- sporządzanie co 2 lata i przedkładanie Radzie Miejskiej sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KĘTY NA LATA 2025-2028

Zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dbałość o zabytek polega między innymi na zapewnieniu warunków do dokumentowania zabytku, popularyzacji wiedzy o nim, prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych oraz utrzymaniu zabytku i jego otoczenia w jak najlepszym stanie. Finansowanie tych działań jest obowiązkiem nie tylko właściciela zabytku, lecz także każdego podmiotu mającego tytuł prawny do zabytku, tj. osób fizycznych, jednostek organizacyjnych, a więc trwałych zarządców, użytkowników wieczystych.

Dla jednostki samorządu terytorialnego, posiadającej tego rodzaju tytuł prawny do obiektu, opieka nad zabytkiem jest zadaniem własnym. Ochrona zabytków i opieka nad nimi, a także wszelkie działania związane ze zmianą ich funkcji w przestrzeni publicznej oraz ich popularyzacją i udostępnianiem społecznym, mogą być finansowane z różnych źródeł w zależności od typu działań.

Niniejszy rozdział wskazuje możliwości w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków ze źródeł pozabudżetowych gminy.

Ważne jest, by władze gminy z własnej inicjatywy podjęły próbę wygospodarowania w budżecie środków przeznaczonych na realizację zapisów Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Kęty na lata 2025-2028.

Tym bardziej, że znaczna część źródeł zewnętrznych wymaga zapewnienia wkładu własnego w finansowanych przez nie projektach. Główny obowiązek związany z opieką, ochroną oraz finansowaniem wszelkich prac konserwatorskich lub robót budowlanych, spoczywa na właścicielach i użytkownikach obiektów zabytkowych.

Źródła zewnętrznego finansowania można podzielić następująco:

1. przykładowe możliwości finansowania ochrony i opieki nad zabytkami na terenie gminy z uwzględnieniem środków:
 - publicznych (np. budżet państwa, budżety jednostek samorządów terytorialnych wszystkich szczebli, środki Unii Europejskiej, inne źródła zagraniczne),
 - prywatnych (osób fizycznych, fundacji, osób prawnych, kościelnych itp.); np. Fundacja ORLEN; Fundacja TAURON; Fundacja PGNiG im. Ignacego Łukasiewicza; Fundacja PGE.
2. informacje o zasadach i kryteriach możliwości pozyskiwania ww. środków są dostępne na stronach internetowych są aktualizowane, w związku z czym wymagają stałego monitoringu osób i instytucji zainteresowanych wsparciem;
3. program dotacyjny „Ochrona zabytków” ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Celem programu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne. realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne;
4. portal wiedzy o zarządzaniu dziedzictwem w gminach: samorzad.nid.pl/.

ZAŁĄCZNIK NR 1 - GMINNA EWIDENCJA ZABYTEKÓW LISTA ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH GMINY KĘTY**Bielany:**

1. Cmentarz parafialny
2. Kapliczka kubaturowa (1)
3. Kościół p. w. św. Macieja Apostoła
4. ul. Bożej Męki, kapliczka słupowa (2)
5. ul. Kęcka 30, budynek mieszkalny
6. ul. Kęcka, kapliczka (3)
7. ul. Kęcka, kapliczka (4)
8. ul. Kręta 3, piwniczka
9. ul. Kwiatowa, kapliczka kubaturowa (5)

Bulowice:

1. ul. Stara Droga 61, budynek mieszkalny
2. ul. Stara Droga 181, budynek mieszkalny
3. ul. Stara Droga 219, budynek mieszkalny
4. ul. Stara Droga, cmentarz rzymsko-katolicki „stary”
5. ul. Stara Droga, kapliczka słupowa (1)
6. ul. Stara Droga, kapliczka słupowa z figurą Matki Boskiej (2)
7. ul. Bielska 24, budynek mieszkalny
8. ul. Bielska 154, budynek mieszkalny
9. ul. Bielska 160, budynek mieszkalny
10. ul. Bielska 202, budynek mieszkalny
11. ul. Bielska 235, budynek mieszkalny
12. ul. Bielska 279, budynek mieszkalny
13. ul. Bielska, cmentarz parafialny
14. ul. Bielska, kaplica kubaturowa (k. cmentarza)
15. **ul. Bielska, Kościół św. Wojciecha, nr rej. zab.A-690/M**
16. ul. Bielska, Plebania
17. ul. Błogostawionej Faustyny, budynek gospodarczy w zespole folwarcznym
18. ul. Błogostawionej Faustyny, budynek gospodarczy w zespole folwarcznym
19. ul. Błogostawionej Faustyny, rządówka w zespole folwarcznym
20. ul. Błogostawionej Faustyny, seminarium, ob. Państwowy Dom Pomocy Społecznej
21. ul. Krakowska 6, budynek mieszkalny
22. ul. Krakowska 43, budynek mieszkalny
23. ul. Krakowska 43, kapliczka słupowa (1)
24. ul. Krakowska 83, budynek mieszkalny
25. ul. Krakowska 103, budynek mieszkalny
26. ul. Krakowska 104, budynek mieszkalny

27. ul. Krakowska 134, budynek mieszkalny
28. ul. Krakowska 175, budynek mieszkalny
29. ul. Krakowska, kapliczka z figurą Matki Boskiej (2)
30. Budynek gospodarczy w zespole pałacowo-parkowym
31. Budynek gospodarczy w zespole pałacowo-parkowym
32. Budynek gospodarczy w zespole pałacowo-parkowym
33. **Pałac w zespole pałacowo-parkowym, nr rej. zab. A-699/M**
34. **Park w zespole pałacowo-parkowym, nr rej. zab. A-699/M**
35. Budynek mieszkalny w zespole pałacowo-parkowym folwarczny

Kęty:

1. Aleja Wojska Polskiego 7
2. Aleja Wojska Polskiego 9
3. Aleja Wojska Polskiego 11
4. Aleja Wojska Polskiego 13
5. **Układ urbanistyczny miasta, nr rej. zab. A-867/M**
6. ul. 3 maja 6, budynek mieszkalny
7. ul. 3 maja 10, budynek mieszkalny
8. ul. 3 maja 14, budynek mieszkalny
9. ul. 3 maja 16, budynek mieszkalny
10. ul. 3 maja 34, budynek mieszkalny
11. ul. 3 maja 38, budynek mieszkalny
12. ul. Błonie 3, budynek mieszkalny
13. ul. Błonie 7, budynek mieszkalny
14. ul. Czajki 4, budynek mieszkalny
15. ul. Czajki, budynek gospodarczy w zespole folwarcznym
16. ul. Czajki, budynek gospodarczy w zespole folwarcznym
17. ul. Fabryczna 24, budynek mieszkalny
18. ul. Jana Kantego 3, budynek mieszkalny
19. ul. Jana Kantego 4, budynek mieszkalno-usługowy
20. ul. Jana Kantego 15, budynek mieszkalny
21. ul. Jana Kantego 20, budynek mieszkalny
22. ul. Jana Kantego 31, budynek mieszkalny
23. ul. Kęckie Góry Południowe, kapliczka
24. ul. Kęckie Góry Północne 3, budynek mieszkalny
25. ul. Kęckie Góry Północne 19, budynek mieszkalny
26. ul. Kęckie Góry Północne 20, budynek mieszkalny
27. ul. Kęckie Góry Północne 23, budynek mieszkalny
28. ul. Kęckie Góry Północne 26, budynek mieszkalny
29. ul. Kęckie Góry Północne 35, budynek mieszkalny
30. **ul. Kęckie Góry Północne, cmentarz żydowski, nr rej. zab. A-866/M**

31. **ul. Kęckie Góry Północne, kapliczka kubaturowa (1) nr rej. zab. A-1200/M Podlasie Kęckie – kapliczka przydrożna z 30.09.1937 dz. nr 1704,**
32. ul. Kęckie Góry Północne, kapliczka kubaturowa (2)
33. ul. Kilińskiego 3, budynek mieszkalny
34. ul. Klasztorna 6, budynek mieszkalny
35. ul. Klasztorna 8, budynek mieszkalny
36. **ul. Klasztorna, cmentarz i figura MBNP w zespole OO. Reformatorów, nr rej. zab. A-861/M**
37. **ul. Klasztorna, Kaplica w zespole OO. Reformatorów, nr rej. zab. A-861/M**
38. **ul. Klasztorna, Klasztor w zespole OO. Reformatorów, nr rej. zab. A-861/M**
39. **ul. Klasztorna, Kościół NPNMP w zespole OO. Reformatorów, nr rej. zab. A-861/M**
40. **ul. Klasztorna, mur z bramkami, kapliczkami w zespole OO. Reformatorów, nr rej. zab. A-861/M**
41. ul. Kleparz 16, budynek mieszkalny
42. ul. Kleparz, kapliczka
43. ul. św. Maksymiliana Kolbe 5, budynek mieszkalny
44. ul. św. Maksymiliana Kolbe 13, budynek mieszkalny
45. ul. Kościuszki 1, budynek mieszkalno-usługowy
46. ul. Kościuszki 4, budynek mieszkalno-usługowy
47. ul. Kościuszki 9, budynek mieszkalny
48. ul. Kościuszki 13, budynek mieszkalno-usługowy
49. ul. Kościuszki 14, budynek mieszkalno-usługowy
50. ul. Kościuszki 17, budynek mieszkalny
51. ul. Kościuszki 20, budynek mieszkalny
52. ul. Kościuszki 24, budynek mieszkalny
53. ul. Kościuszki 25, budynek mieszkalno-usługowy
54. ul. Kościuszki 27, budynek mieszkalno-usługowy
55. ul. Kościuszki 29, szkoła, ob. Liceum Ogólnokształcące
56. ul. Kościuszki 32, budynek mieszkalny
57. ul. Kościuszki 33, budynek mieszkalny
58. ul. Kościuszki 34, kapliczka kubaturowa
59. ul. Kościuszki 38, budynek mieszkalny
60. ul. Kościuszki 46, budynek d. odlewni żeliwa
61. ul. Kościuszki 54, budynek mieszkalny
62. ul. Kościuszki 59, kapliczka słupowa
63. ul. Kościuszki 61, budynek mieszkalny
64. ul. Kościuszki 71, budynek mieszkalny
65. ul. Kościuszki 77, kapliczka z figurą Ecce Homo
66. ul. Kościuszki 88, budynek mieszkalny
67. ul. Kościuszki 89, budynek mieszkalny
68. ul. Kościuszki 92, budynek mieszkalny
69. ul. Kościuszki 101, budynek mieszkalny
70. ul. Kościuszki 130, budynek mieszkalny
71. **ul. Kościuszki 6, Budynek mieszkalny, ob. gospodarczy w zespole klasztorным SS. Kapucynek, nast. Klarysek , nr rej. zab. A -863/M**

72. **ul. Kościuszki 6, Dom Kapelana w zespole klasztornym SS. Kapucynek, nast. Klarysek , nr rej. zab. A -863/M**
73. **ul. Kościuszki 6, Ogród w zespole klasztornym SS. Kapucynek, nast. Klarysek , nr rej. zab. A -863/M**
74. **ul. Kościuszki 6, Klasztor (skrzydło wschodnie) w zespole klasztornym SS. Kapucynek, nast. Klarysek , rej. Zab. A -863/M**
75. **ul. Kościuszki 6, Klasztor (skrzydło zachodnie) w zespole klasztornym SS. Kapucynek, nast. Klarysek , rej. Zab. A -863/M**
76. **ul. Kościuszki 6, Kościół pw.ś. Trójcy w zespole klasztornym SS. Kapucynek, nast. Klarysek , rej. Zab. A -863/M**
77. ul. Krakowska 1, budynek mieszkalno-usługowy
78. **ul. Krakowska 3, Poczta, ob. budynek mieszkalno-usługowy, nr rej.zab. A-868/M**
79. ul. Krakowska 10, budynek mieszkalny
80. ul. Krakowska 17, budynek mieszkalny
81. ul. Krakowska 21, budynek mieszkalny
82. ul. Krakowska 23, budynek mieszkalny
83. ul. Krakowska 25, Komisariat Policji
84. ul. Krakowska 27-29, budynek mieszkalny, ob. PGNiG
85. ul. Krakowska 31, budynek mieszkalny
86. ul. Krakowska 33, budynek mieszkalny
87. ul. Krakowska 40, budynek mieszkalny
88. ul. Krakowska 42, budynek mieszkalny
89. ul. Krakowska 46, budynek mieszkalny
90. ul. Krakowska 47/49, budynek mieszkalny
91. ul. Krakowska 48, budynek mieszkalny
92. ul. Krakowska 50, budynek mieszkalny
93. ul. Krakowska 53 w Kętach (w odniesieniu do pisma RD.5120.5.2020.ATu - Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, podjęte zostaną czynności mające na celu wprowadzenie przedmiotowej nieruchomości do gminnej ewidencji zabytków)
94. ul. Krakowska 63, budynek mieszkalny
95. ul. Krakowska 78, budynek mieszkalny
96. ul. Krakowska 84/86, budynek mieszkalny
97. ul. Krakowska 89, budynek mieszkalny
98. ul. Krakowska 93/95, budynek mieszkalny
99. ul. Krakowska 102, budynek mieszkalny
100. ul. Krakowska , Strzelnica
101. ul. Królickiego 4, budynek mieszkalny
102. ul. Legionów 24, budynek mieszkalny
103. ul. Legionów 30, budynek mieszkalny
104. ul. Mickiewicza 1, budynek mieszkalno-usługowy
105. ul. Mickiewicza 6, Kino Hejnał, ob. Przedszkole
106. ul. Mickiewicza 10, Ochotnicza Straż Pożarna
107. ul. Mickiewicza 17, budynek mieszkalno-usługowy
108. ul. Mickiewicza 19, budynek mieszkalno-usługowy
109. ul. Mickiewicza 20, budynek mieszkalny

110. ul. Mickiewicza 23, budynek mieszkalny
111. ul. Mickiewicza 29, budynek mieszkalny
112. ul. Mickiewicza 35, budynek mieszkalny
113. ul. Mickiewicza 36, budynek mieszkalny
114. ul. Mickiewicza 37, budynek mieszkalny
115. ul. Mickiewicza 38, kapliczka słupowa
116. ul. Mickiewicza 43, budynek mieszkalny
117. ul. Mickiewicza 54, budynek mieszkalny
118. ul. Mickiewicza 60, budynek mieszkalny
119. ul. Mickiewicza 65, kapliczka
120. ul. Mickiewicza 68, budynek mieszkalny
121. ul. Mickiewicza 84, budynek mieszkalny
122. ul. Mickiewicza 86, budynek mieszkalny
123. ul. Mickiewicza 94, budynek mieszkalny
124. ul. Mickiewicza 98, budynek mieszkalny
125. **ul. Mickiewicza (ul. Cmentarna), cmentarz komunalny, nr rej. zab. A-864/M**
126. ul. Mickiewicza, kapliczka (cmentarz choleryczny)
127. **ul. Mickiewicza, Kościół p.w. św. Jana Kantego, nr rej. zab. A-862/M**
128. **ul. Mickiewicza, Kościół par. p.w. św. Katarzyny i Małgorzaty, nr rej. zab. A-860/M**
129. ul. Ogrodowa 9, budynek mieszkalny
130. ul. Partyzantów 7, budynek mieszkalny
131. ul. Partyzantów 23, budynek mieszkalny
132. ul. Partyzantów 25, budynek mieszkalny
133. ul. Partyzantów 36, kapliczka
134. ul. Partyzantów 48, budynek mieszkalny
135. ul. Partyzantów, Kościół
136. ul. Partyzantów 32, budynek mieszkalny
137. ul. Rajska, Klasztor SS Zmartwychwstanek, aleja
138. ul. Rajska, Klasztor SS Zmartwychwstanek, budynek Przedszkola
139. ul. Rajska, figura św. Józefa z dzieciątkiem przy Klasztorze SS Zmartwychwstanek
140. ul. Rajska, Klasztor SS Zmartwychwstanek
141. ul. Rajska, starodrzew przy Klasztorze SS Zmartwychwstanek
142. ul. Reymonta 3, budynek mieszkalny
143. ul. Reymonta 6, budynek mieszkalny
144. ul. Reymonta 10, budynek mieszkalny
145. ul. Różana 4, budynek mieszkalno-usługowy
146. ul. Różana 7, budynek mieszkalny
147. ul. Rynek 1, budynek mieszkalno-usługowy
148. ul. Rynek 2, budynek mieszkalno-usługowy
149. ul. Rynek 3, budynek mieszkalno-usługowy
150. ul. Rynek 4, budynek mieszkalno-usługowy
151. ul. Rynek 5, budynek mieszkalno-usługowy
152. ul. Rynek 6, budynek mieszkalno-usługowy
153. ul. Rynek 7, budynek UM i G Kęty
154. ul. Rynek 8, budynek usługowy

155. ul. Rynek 9, budynek mieszkalno-usługowy
156. ul. Rynek 10, budynek mieszkalno-usługowy
157. ul. Rynek 11, budynek mieszkalno-usługowy
158. ul. Rynek 12, budynek mieszkalno-usługowy
159. ul. Rynek 13, budynek mieszkalno-usługowy
160. ul. Rynek 14, budynek mieszkalno-usługowy
161. ul. Rynek 15, budynek mieszkalno-usługowy
162. **ul. Rynek 16, budynek mieszkalno-usługowy, ob. Muzeum, nr rej. zab. A-865/M**
163. ul. Rynek 17, budynek mieszkalno-usługowy
164. ul. Rynek 18, budynek Poczty
165. ul. Rynek 19, budynek mieszkalno-usługowy
166. ul. Rynek 20, budynek Sądu Rejonowego
167. ul. Rynek 21, budynek mieszkalno-usługowy
168. ul. Rynek 22, budynek mieszkalno-usługowy
169. ul. Rynek 23, budynek mieszkalno-usługowy
170. ul. Rynek 24, budynek mieszkalno-usługowy
171. **ul. Rynek 25/26, budynek mieszkalno-usługowy, nr rej. zab. A-869/M**
172. ul. Rynek 27, budynek mieszkalno-usługowy
173. ul. Sienkiewicza 3, budynek mieszkalny
174. ul. Sienkiewicza 5, budynek mieszkalny
175. ul. Sienkiewicza, dworzec PKP
176. ul. Słowackiego 7, budynek mieszkalny
177. ul. Słowackiego 8, budynek mieszkalny
178. ul. Sobieskiego 6, Szkoła Podstawowa
179. ul. Sobieskiego 9, budynek mieszkalno-usługowy
180. ul. Sobieskiego 12, budynek mieszkalny, ob. administracji publicznej
181. ul. Sobieskiego 15, budynek mieszkalno-usługowy
182. ul. Sobieskiego 18, budynek mieszkalno-usługowy
183. ul. Sobieskiego 21, budynek mieszkalny
184. ul. Sobieskiego 23, budynek mieszkalno-usługowy
185. ul. Sobieskiego 25, budynek mieszkalny
186. ul. Sobieskiego 26, budynek mieszkalny
187. ul. Sobieskiego 27, budynek mieszkalno-usługowy
188. ul. Sobieskiego 29, budynek mieszkalny
189. ul. Sobieskiego 35, budynek mieszkalny
190. ul. Sobieskiego 19, Budynek fabryki włókienniczej Franciszka i Edwarda Zajączków oraz Karola Lankosza, ob. BEFADO
191. ul. Sobieskiego, Budynek fabryki włókienniczej Franciszka i Edwarda Zajączków oraz Karola Lankosza, ob. BEFADO
192. ul. Sobieskiego, kapliczka z figurą Jezusa upadającego pod krzyżem
193. ul. Sobieskiego 6, Pomnik Grunwaldzki
194. ul. Sobieskiego 19, UM i G Kęty
195. ul. Staszica 6, budynek mieszkalny
196. ul. Staszica 10, budynek mieszkalny
197. ul. Staszica 13, budynek mieszkalny

198. ul. Staszica 22, budynek mieszkalny
199. ul. Szkotnia 32, budynek mieszkalny
200. ul. Szkotnia 34, budynek mieszkalny
201. ul. Świętokrzyska 9, budynek mieszkalno-usługowy
202. ul. Świętokrzyska 11, budynek mieszkalny
203. ul. Świętokrzyska 12, budynek mieszkalny
204. ul. Świętokrzyska 13, budynek mieszkalny
205. ul. Świętokrzyska 19, budynek mieszkalny
206. ul. Świętokrzyska 26, budynek mieszkalny
207. ul. Świętokrzyska 29, budynek mieszkalny
208. ul. Świętokrzyska 49, budynek mieszkalny
209. ul. Świętokrzyska 54, budynek mieszkalny
210. ul. Świętokrzyska 56, budynek mieszkalny
211. ul. Świętokrzyska 72, budynek mieszkalny
212. ul. Świętokrzyska 82, budynek mieszkalny
213. ul. Świętokrzyska 82, kapliczka
214. ul. Świętokrzyska 84, budynek mieszkalno-usługowy
215. ul. Wszystkich Świętych 1, budynek mieszkalny
216. ul. Wszystkich Świętych 2, budynek mieszkalno-usługowy
217. ul. Wszystkich Świętych 3, budynek mieszkalno-usługowy
218. ul. Wszystkich Świętych 4, budynek mieszkalny
219. ul. Wszystkich Świętych 5, budynek mieszkalno-usługowy
220. ul. Wszystkich Świętych 9, budynek mieszkalno-usługowy
221. ul. Wszystkich Świętych 10, budynek mieszkalny
222. ul. Wszystkich Świętych 13, budynek mieszkalny
223. ul. Wszystkich Świętych 19, budynek mieszkalny
224. ul. Wszystkich Świętych 20, budynek mieszkalny
225. ul. Wszystkich Świętych 22, budynek mieszkalny
226. ul. Wszystkich Świętych 24, budynek mieszkalny
227. ul. Wszystkich Świętych 25, budynek mieszkalny
228. ul. Wszystkich Świętych 26, budynek mieszkalny
229. ul. Wszystkich Świętych 33, budynek mieszkalny
230. ul. Wszystkich Świętych 35, budynek mieszkalny
231. ul. Wszystkich Świętych 37, budynek mieszkalny
232. ul. Wszystkich Świętych 48, budynek mieszkalny
233. ul. Wszystkich Świętych 50, budynek mieszkalny
234. ul. Wszystkich Świętych 55, budynek mieszkalny
235. ul. Wszystkich Świętych 57, budynek mieszkalny
236. ul. Wszystkich Świętych 60, budynek mieszkalny
237. ul. Wszystkich Świętych 63, budynek mieszkalny
238. ul. Wszystkich Świętych 75, budynek mieszkalny
239. ul. Zielona 4, budynek mieszkalny
240. ul. Żeromskiego 1, budynek mieszkalny, ob. Biblioteka
241. ul. Żeromskiego 10, budynek mieszkalny
242. ul. Żeromskiego, kapliczka figura Matki Boskiej

243. ul. Żeromskiego (Szkolna 5), Przedszkole nr 2
244. ul. Żwirki i Wigury 1, budynek mieszkalny
245. ul. Żwirki i Wigury 3, budynek mieszkalny
246. ul. Żwirki i Wigury 4, budynek mieszkalny
247. ul. Żwirki i Wigury 10, budynek mieszkalny
248. ul. Żwirki i Wigury 16, budynek mieszkalny
249. ul. Żwirki i Wigury 21, budynek mieszkalny
250. ul. Żwirki i Wigury 27, budynek mieszkalny

Łęki:

1. ul. Akcyjowa 10, budynek gospodarczy
2. ul. Akcyjowa 10, budynek mieszkalny
3. ul. Akcyjowa 25, budynek mieszkalny
4. ul. Akcyjowa, kapliczka słupowa
5. budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym
6. budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym
7. dwór w zespole dworsko-parkowym
8. gorzelnia w zespole dworsko-parkowym
9. ul. Jarzębinowa 2, budynek mieszkalny
10. kapliczka słupowa św. Floriana
11. kapliczka kubaturowa
12. kapliczka słupowa
13. ul. Klonowa d. nr 85, budynek mieszkalny
14. park w zespole dworsko-parkowym
15. spichlerz w zespole dworsko-parkowym
16. stajnia w zespole dworsko-parkowym

Malec:

1. **Gródek stożkowaty, nr rej, zab. A-447/86 z 2.04.1986**
2. Kapliczka słupowa
3. ul. Piastowska 13 (d. nr 58), budynek mieszkalny
4. Dwór w zespole dworsko-parkowym, ob. Przedszkole
5. Park w zespole dworsko-parkowym

Nowa Wieś:

1. Kapliczka kubaturowa (1)
2. kapliczka kubaturowa (2)
3. kapliczka słupowa (3)
4. kapliczka słupowa (4)

5. ul. Oświęcimska, kapliczka (5)
6. róg ul. św. Floriana i Szymanowskiego, budynek mieszkalny
7. Rządcówka Laryszów, nast. dom przy młynie Warmuzów
8. ul. Dworska, kapliczka kubaturowa (6)
9. ul. Głowackiego 7, budynek mieszkalny
10. ul. Głowackiego 2, budynek mieszkalny
11. Budynek gospodarczy w zespole dworskim
12. Budynek gospodarczy, ob. mieszkalny w zespole dworskim
13. Dwór w zespole dworskim
14. Park w zespole dworskim

Witkowice:

1. Cmentarz parafialny
2. Kapliczka nad stawem (1)
3. Kapliczka słupowa (2)
4. Kapliczka słupowa (Matka Boska, Jezus, św. Andrzej, św. Łucja) (3)
5. ul. Beskidzka, kapliczka (4)
6. ul. Dworska, kapliczka Matki Boskiej (5)
7. ul. Karpacka 10, budynek mieszkalny
8. ul. Karpacka, kapliczka słupowa (6)
9. Dwór w zespole dworskim
10. Park w zespole dworskim
11. Spichrz w zespole dworskim